

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ У БЕОГРАДУ
ETHNOGRAPHIC MUSEUM IN BELGRADE

*Beyond the Mounts,
Beyond the Waters...*

У гору, у воду

БЕОГРАД
13 - 16. ОКТОБАР 2020.
BELGRADE
13 - 16 OCTOBER 2020

МЕЂУНАРОДНИ
INTERNATIONAL
ФЕСТИВАЛ
FESTIVAL OF
ЕТНОЛОШКОГ
ETHNOLOGICAL
ФИЛМА
FILM

МЕЂУНАРОДНИ
ФЕСТИВАЛ
ЕТНОЛОШКОГ
ФИЛМА

INTERNATIONAL
FESTIVAL
OF ETHNOLOGICAL
FILM

XXIX
МЕЂУНАРОДНИ
INTERNATIONAL
ФЕСТИВАЛ
FESTIVAL OF
ЕТНОЛОШКОГ
ETHNOLOGICAL
ФИЛМА
FILM

"У гору, у воду" представља магијску формулу за одагнавање злих сила оличених у временској непогоди која се обрушила на село (веровање у Северозападној Србији)

"Beyond the Mounts, Beyond the Waters!" is a magic formula used to drive away the evil forces embodied in the weather disaster currently descending on the village (according to beliefs in Northwestern Serbia).

3	Реч уредника / Editor's foreword
5	Селектор Фестивала / Festival Selector
6	Жири / Jury
9	Награде / Awards
10	Култура и традиција на платну: портретисање угрожених – Силвија Дивеки / Culture and Tradition on Screen: Portraying the Endangered – Silvia Divéky
18	Такмичарски програм / In Competition
44	Информативни програм / Informative programme
58	Студентски програм / Student programme
64	Редакција научног програма – пола века и још приде – Јелена Мицић, Александра Шарковић, Илија Церовић / Scientific Program Editorial Board – half a century and counting – Jelena Micić, Aleksandra Šarković, Ilija Cerović
68	Представљање Друштвеног центра „Кров“ – Реља Пекић / Presenting the Social Center “Krov” – Relja Pečić
70	Добривоје (1955-2020) и филмска задруга Пантелића: између аматеризма, индигеног филма и аутохтоног визуелног израза српског сељаштва – др Слободан Наумовић / Dobrivoje (1955-2020) and the film cooperative of Pantelić family: connecting amateurism, indigenous film and autochthonous expression of Serbian rural community – Phd Slobodan Naumović
87	Индекс / Index

Реч уредника

МА Иван Максимовић

У мору небројених трагичних последица које је епидемија вируса корона у Србији директно или индиректно проузроковала, као једва вредне помена налазе се и потешкоће са којима се суочавају организатори културних дешавања. Вирус за који се показало да има способност брзог и лаког преношења, а који у својој најгорој манифестацији може и да убије, учинио је сусрете и окупљања потенцијално опасним. Лишени свог главног извора енергије и смисла постојања – живих људских сусрета – културни делатници суочени су са две могућности: повући се са сцене, макар привремено, или се одредити за једну, како делује, стерилнију форму коју омогућавају виртуелни простори интернета.

Да је човек прилагодљив попут вируса, показала је и одлука бројних организационих тимова да пренесу свој рад управо у овај простор и, попут пионира, крену у његово осмишљавање и уређивање. Иако се сви надамо повратку на начин живота у коме се на руковања, загрљаје и пољупце неће гледати са прекомером, свесни смо да морамо неко време живети и без тога. Можда у мањој мери него вирус, човек је ипак у стању да се привикне на разне услове.

У том смислу, ни припрема 29. Међународног фестивала етнолошког филма није текла много другачије. Веома брзо се дошло до закључка да би одустајање после двадесет осам година трајања, година које су карактерисали ратови, санкције и друге кризе, било беспредметно. Важније питање односило се на начин на који ће програм и садржај фестивала бити доступни гледаоцима. До решења смо дошли уз помоћ савета и препорука пријатеља из организационих тимова

Editor's foreword

MA Ivan Maksimović

In the sea of countless tragic consequences that the coronavirus epidemic in Serbia caused directly or indirectly, the difficulties faced by the organizers of cultural events are hardly worth mentioning. The virus, which has been shown to have the ability to transmit quickly and easily, and which in its worst manifestation can kill, has made encounters and gatherings potentially dangerous. Deprived of their main source of energy and meaning of their existence – living human encounters – cultural workers are faced with two possibilities. Either withdraw from the scene, at least temporarily, or opt for certain, as it seems, more sterile form, provided by the virtual spaces of the Internet.

That humankind is also adaptable, just like a virus, was also shown by the decision of numerous organizational teams to transfer their work to this space and, like pioneers, start arranging and shaping it. Although we all hope to return to a way of life in which handshakes, hugs and kisses will not be viewed with reproach, we are aware that we will have to live without them for a while. Perhaps to a lesser extent than a virus, humans are still able to get used to various conditions.

In that sense, the preparation of the 29th International Festival of Ethnological Film did not proceed much differently. It was quickly concluded that giving up after twenty-eight years, years characterized by wars, international sanctions and other crises, would be pointless. The more important issue was the way in which the program and content of the festival would be available to the spectators. We came to the solution helped by advice and

других, сродних фестивала, те им се овим путем захваљујемо. Надамо се да ћемо успети да задовољимо потребе и очекивања не само гледалаца, већ и филмских аутора.

Напоследку, користим прилику да истакнем да је ове године селектор фестивала изузетни филмски стваралац чија су дела засигурно позната публици нашег фестивала – редитељ Владимир Перовић. Као селектор Фестивала, Владимир Перовић ће бити најзаслужнији за одржавање препознатљивог профила наше манифестације. Својим сензибилитетом за етнологске теме, оправдао је не само често учешће на Међународном фестивалу етнологског филма, већ и седам награда и признања које је током година освајао – укључујући и признања за најбољу режију и најбољи филм. Надамо се да ће и гледаоци, уживањем у филмовима које је Владимир Перовић одабрао за овогодишње издање Фестивала, поделити наше задовољство поводом нове и, верујемо, плодотворне сарадње.

Уместо у биоскопским салама, филмове ћете моћи да погледате у виртуелном простору. Заинтересовани гледаоци треба да посете интернет страну нашег фестивала, где ће наћи све неопходне информације о начину приступа филмовима: etnofilm.org.

Добродошли на XXIX фестивал!

recommendations from friends from the organizational teams of other, related festivals, and we are very grateful to all of them. We hope that we will be able to meet the needs and expectations of not only viewers, but also filmmakers.

Finally, I will use this opportunity to announce our collaboration with an exceptional filmmaker whose works are certainly known to the audience of our festival, director Vladimir Perović. As the selector of the Festival, Vladimir Perović will be the most deserving for maintaining the recognizable profile of our event. With his sensibility for ethnological topics, he justified not only his frequent participation in the International Festival of Ethnological Film, but also the seven awards and recognitions he has won over the years – including awards for Best Directing and Best Film. We hope that the audience, by enjoying the films that Vladimir Perović chose for this year's edition of the Festival, will share our satisfaction with the new and, we believe, fruitful cooperation.

Instead of cinemas, films will be available for viewing in the virtual space. Those interested should visit the Festival's web page, where all the necessary information about access to films can be found: etnofilm.org.

Welcome to the 29th Festival!

СЕЛЕКТОР ФЕСТИВАЛА / FESTIVAL SELECTOR

Владимир Перовић / Vladimir Perović

Владимир Перовић (1955, Цетиње) је дипломирао филмску и ТВ режију на ФДУ Београд. Његови креативни документарци, приказивани на најзначајнијим фестивалима широм света, освојили су 103 домаће и међународне награде. Више пута био члан жирија у Југославији, Србији, Црној Гори, Ирану, Русији, Немачкој, Румунији, и држао мастер-класове у Кини, Турској, Грчкој, Босни и Херцеговини, Србији, Црној Гори. Радио за више продуцентских кућа у Србији и Црној Гори. Гостујући професор Документарног филма на ФДУ Цетиње. Селектор: документарне секције Филм Фестивала Херцег Нови (2011-2018); ФЕТЕФ-а, Кучево; Фестивала етнографског филма Београд. Члан ДОКСРБИЈА. Живи у Београду, а филмове снима и у Србији и Црној Гори.

Одабрана филмографија: 1989: **Кућа**; 1992: **Сага о Самурају и Глибу**; 2001: **Љубав, завет**; 2002: **Мали квар на мојој сјајној звезди**; 2003: **Нестајање**; 2006: **Дим**; 2007: **Жеђ каменог мора**; 2011: **Живот, прикљученија и одрживи развој једног кокота**; 2013: **Живот је**; 2020: **Огњило**; **Мир наше Госпе**.

Vladimir Perović (1955, Cetinje) graduated from film and TV directing at FDU Beograd. His creative documentaries, screened at the most important festivals around the world, earned him 103 national and international awards. He was part of the jury at film festivals in Yugoslavia, Serbia, Montenegro, Iran, Russia, Germany and Romania, and conducted master-classes in China, Turkey, Greece, Bosnia-Herzegovina, Serbia, and Montenegro. He worked for several production companies in Serbia and Montenegro. Visiting professor of Documentary Film at FDU Cetinje. Selector of: documentary section of Film Festival Herceg Novi (2011-2018); FESTEФ, Kučevo; Festival of Ethnographic Film in Belgrade. Member of DOKSRBIJA. Lives in Belgrade and makes films both in Serbia and Montenegro.

Selected films: 1989: **A House**; 1992: **The Saga on Samurai & the Mud**; 2001: **Love, Vow**; 2002: **A Slight Malfunction on My Shiny Star**; 2003: **Vanishing**; 2006: **The Smoke**; 2007: **The Thirst of a Stone Sea**; 2011: **Trials, Tribulations & Sustainable Growth of a Cock**; 2013: **Life is**; 2020: **Sparks**; **Our Lady's Peace**.

Тања Брзаковић / Tanja Brzaković

Тања Брзаковић је филмска редитељка и сценаристкиња. Рођена је у Београду, студирала је филмску и ТВ режију на Факултету драмских уметности у Београду. На те студије су се надовезале постдипломске студије на Универзитету у Хамбургу.

Радила је као асистенткиња режије и редитељка у Београду, Хамбургу и Берлину, сценаристкиња и доценткиња. Захваљујући дугогодишњем искуству имала је могућност да сними 15 кратких играних филмова, и четири целовечерња документарна филма. Њени филмови се приказивани на интернационалним фестивалима широм света и освојили су више награда, нпр. 13th Street Shocking Short на Фестивалу у Минхену, сребрна награда за немачки кратки филм на фестивалу Sehsüchte у Потсдаму, Bergischer Filmpreis, Златни витез у Палерму, награду „Peoples and Religions“ у Тренту, награду за најбољи домаћи филм на Међународном фестивалу етнолошког филма у Београду и другим. Члан је Европске Филмске Академије (ЕФА). Живи и ради на релацији између Берлина и Београда.

Филмографија: **Призори из живота цукца** (2020), **Воља Божија** (2019), **Доћи ће жути људи са истока и пиће воду са Мораве** (2018), **Јовица и његови зуби** (2015), **Јеленин свет** (2018).

Tanja Brzaković is a film director and scriptwriter. She was born in Belgrade and graduated from film and TV directing at the Faculty of Drama Arts in Belgrade. Later she continued with graduate studies at University in Hamburg.

She worked as assistant director and director in Belgrade, Hamburg and Berlin, as well as scriptwriter and lecturer. Due to her many years of experience, she had an opportunity to make 15 short fiction films and four feature-length documentary films. Her films were presented at international festivals throughout the world and earned several awards, including the 13th Street Shocking Short Award at the Festival in Munich 2002, silver award for German short-length film at Sehsüchte in Potsdam, Bergischer Filmpreis, Golden Knight at Palermo, "Peoples and Religions Award" at Trent, Festival of Ethnological Film in Belgrade and others. She is a member of European Film Academy (EFA). She lives and works both in Berlin and Belgrade.

Filmography: **Scenes from the life of the mutt** (2020) **God's will** (2019), **The Chinese will come** (2018), **Jovica and his teeth** (2015), **Jelena's world** (2018).

Љиљана Гавриловић / Ljiljana Gavrilović

Љиљана Гавриловић је завршила студије на Одељењу за етнологију Филозофског факултета у Београду, где је и докторирала 1993. године. Радила је у свим институцијама у којима етнолог-антрополог може да буде професионално ангажован: у Етнографском музеју у Београду (1981-1999), у Етнографском институту САНУ (2002-2019) и на Филозофском факултету у Београду, Одељењу за етнологију и антропологију (2013-2017). У пензији је од почетка 2020. године. Има највише стручно звање (музејски саветник, 1996), највише научно звање (научни саветник, 2012) и звање редовног професора (2017). Бавила се различитим областима истраживања: обичајном праву, материјалној култури, испитивању извора (посебно визуелних), етнографској музеологији и херитологији. Отварала је и потпуно нова поља у српској антрополошкој продукцији, као што су испитивање научне фантастике или – тренутно актуелно – испитивање виртуелних/дигиталних светова и дигиталне културе у целини. Била је ангажована на већем броју пројеката које је финансирало Министарство науке, као и неколико билатералних научних пројеката у региону, а била је и руководилац више пројеката које је финансирало Министарство културе и информисања. Њен рад резултирао је објављивањем девет самосталних књига, више од сто научних радова, учешћем на великом броју домаћих и међународних конференција, уређивањем великих публикација и зборника и радом у редакцијама научних часописа.

Ljiljana Gavrilović graduated at the Department of Ethnology of Philosophy Faculty in Belgrade, where she later also completed her Doctoral thesis in 1993. She worked in all institutions where an ethnologist-anthropologist may be professionally employed: the Ethnographic Museum in Belgrade (1981-1999), the Ethnographic Institute of SASA (2002-2019) and Philosophy Faculty in Belgrade, Department of Ethnology and Anthropology (2013-2017). She retired in early 2020. She holds the highest professional rank (museum advisor, 1996), the highest science title (science advisor, 2012) and the academic rank of full professor (2017). She explored various fields of research: customary law, material culture, studying primary sources (especially visual), ethnographic museology and heritology. She even developed completely new fields in Serbian anthropological production, such as the studies of science fiction or (presently very popular) research of virtual/digital worlds and digital culture as a whole. She was involved in a number of projects financed by Ministry of Science and in several bilateral projects in the region, while she was also the project manager for several projects financed by Ministry of Culture and Information. Her work resulted in publishing nine independent books, more than a hundred scientific papers, participation in a number of national and international conferences, editorship of important publications and proceedings, as well as participation in editorial boards of scientific journals.

Сњежан Лаловић / Snježan Lalović

Сњежан Лаловић, рођен је 1960. године у Сарајеву гдје је живио до избијања рата у Босни и Херцеговини када је избјегао у Пале и учествовао у формирању и раду Српске радио телевизије (данашње РТРС). Аутор је више од 200 документарних телевизијских репортажа и тридесетак документарних филмова за које је добио награде на филмским и телевизијским фестивалима у Србији, Русији, Грчкој, Мађарској, Републици Српској, Кини, Македонији... Био је уредник документарног програма на Радио телевизији Републике Српске, а сада обавља дужност директора Кинотеке Републике Српске. Магистар је друштвених наука, живи и ради у Палама.

Snježan Lalović was born in 1960 in Sarajevo where he lived until the beginning of the Bosnian War. He moved from Sarajevo to Pale - a small municipality nearby. He was involved in creating Serbian radio and television service (currently known as RTRS- Radio Television of Republica Srpska) where he was employed later on as the editor of documentary program. He is the author of over 200 television reports and 30 documentaries for which he was awarded on many film and television festivals in Serbia, Russia, Greece, Hungary, China, Macedonia, Republic of Srpska and so on. He was appointed a director of Cinemateque of Republic of Srpska in 2018. He received a Master of Social Science.

НАГРАДЕ ФЕСТИВАЛА

Програм Међународног фестивала етнолошког филма се састоји из компетитивног и некомпетитивног програма.

КОМПЕТИТИВНИ ПРОГРАМИ ФЕСТИВАЛА

Главни такмичарски програм

Студентски програм

НЕКОМПЕТИТИВНИ ПРОГРАМИ ФЕСТИВАЛА

Информативни програм

Специјални програми

Награде у компетитивним програмима додељује Међународни Жири Фестивала

НАГРАДЕ ФЕСТИВАЛА СУ:

Главна награда GRAND PRIX „Драгослав Антонијевић“.

Награда за најбољи домаћи филм.

Награда за најбољи инострани филм.

Награда за најбољи студентски филм.

Одлуком Жирија могу бити додељене и следеће награде:

Награда за допринос нематеријалном културном наслеђу

Награда за етнографски запис

Награда за најбољи аматерски филм

Награда за камеру

Награда за монтажу

Награда за звук

Награда новинара

Награда публике

Уз претходну сагласност Савета фестивала, друга правна и физичка лица могу доделити своје награде на Фестивалу

FESTIVAL AWARDS

The program of the International Ethnological Film Festival consists of a competitive and a non-competitive program.

COMPETITIVE FESTIVAL PROGRAMS

Main competition program

Student program

NON-COMPETITIVE FESTIVAL PROGRAMS

Informative program

Special programs

Awards in competitive programs are given by the International Jury of the Festival

FESTIVAL AWARDS ARE

The GRAND PRIX “Dragoslav Antonijević”

The award for the best national film

The award for the best international film

The award for the best student film

The International Jury may also deliver the following awards:

The award for the contribution to intangible cultural heritage

The award for the best ethnographic record

The award for the best amateur film

The awards for cinematography

The award for editing

The award for sound

Press Award

Audience Award

With the prior consent of the Festival Board, other legal entities and individuals may grant their awards at the Festival.

Култура и традиција на платну: портретисање угрожених

Силвија Дивеки

Потреба да забележе културу одувек је водила људе да проналазе све новије и све боље облике причања приче. Са изумом филма 1895. године, опсег могућности постао је много шири. Филмације су научиле да говоре језиком филма, а говорећи га, инспирисали су и многе друге да пронађу свој глас.

2019. године сам се упустила у авантуру, са жељом да пронађем нове начине на које можемо на филмском платну да бележимо и портретишемо културу, традицију и ритуал. Разлог је тај што сам тада видела, а и

Culture and Tradition on Screen: Portraying the Endangered

Silvia Divéky

The need to document culture has always driven people to find newer, better forms through which they could tell a story. With the invention of film in 1895, the range of possibilities became wider. Filmmakers learned to speak the film language and by speaking it, they inspired many others to find their own voice.

In 2019, I embarked on an adventure, wanting to find new methods of how we can document and portray culture, tradition and ritual on screen. The reason was and still is, I see very little documentaries (especially those talking

сада видим само мали број документарца (нарочито оних који говоре о култури из које ја долазим) да су се успели изнад дидактичког или комерцијалног тона. Постоји погрешно мишљење да је култура нешто о чему учимо у школи. У мојој домовини Словачкој читамо радове писаца које једва да разумемо. Језик им је прегазило време и зато тешко могу да упале варницу интересовања или да створе емоције. Ово се преноси и на телевизијске емисије, где се ствараоци труде да буду потпуно другачији и да говоре бојама, покретима, непрекидним променама нашег света. Често се на крају добија једна досадна мешавина примарних осета, нешто што не може да крене у дубину јер су му корени превише плитки.

За своје истраживање сам изабрала да документујем и истражим визије словачких шерпаса. Данас су они последњи шерпаси Европе, јер њихов посао у другим планинским и алпским областима сада обављају хеликоптери и жичаре. То је такође и један од разлога због којих сваке године бар један од словачких ТВ канала (било приватних, било државних) снима прилог о овим људима, који по високопланинским стазама ходају са десетинама килограма пртљага на леђима како би хранили туристе који су дошли на одмор. Поред публицистичких ТВ прилога, ликови шерпаса јављају се и у словачкој књижевности и играним филмовима, као и у документарном филму *Слобода под теретом* (2016) Павла Барабаша, који се данас сматра најважнијим аутором документарних филмова у Словачкој, а нарочито у областима етнологије и антропологије.

Ако се осврнемо на велики број покушаја да се ухвати есенција шерпаса, можемо да се запитамо и „Зашто то поново да радимо? Зашто би неко направио још један филм о нечему што је већ документовано?“

Зато што свака особа има посебан глас. Иако сви ходамо истом планетом, гледамо на њу другачије. Неко гледа у тло и види биље, неко зуре у небо и види облаке необичних облика који причају причу. Не треба дати само леп метафоричан одговор – не ради се само о томе како видимо свет него и којим речима одлучујемо да

about the culture I come from) that could transcend the didactic or commercial tone. There is a misconception, where we think culture is something we learn about at school. In Slovakia, my homeland, we read the works of writers we barely understand. Their language is timeworn and so it can hardly spark interest or create emotion. This is transferred to television programmes, whereas opposed to that, the creators attempt to speak in colours, motion, the everchanging variations to our world. What they often end up with, is a tiring splash of perceptions, something that cannot run deep, because its roots are too shallow.

For my research, I chose to document and explore the vision of Slovak Sherpas. Today, they represent the last Sherpas in Europe, as the work has been replaced by helicopters and cable cars in other mountain and alpine regions. This is also one of the reasons why every year, at least one of the Slovak TV channels (be it commercial or public-service) shoots a coverage about the men, who walk the high-altitude trails with dozens of kilograms on their backs, just to feed the tourists on their holiday. Aside from the publicist broadcasts, the characters of Sherpas have been a part of Slovak literature, feature films and a documentary film *Freedom Under Load* (2016) by Pavol Barabas, who is today considered the most remarkable documentary film-maker in Slovakia, especially when it comes to the topics of ethnology and anthropology.

If we now look at the number of attempts to capture the essence of Sherpas, we could as well ask a question “Why do it again”? Why should anyone create another film about something that has already been documented?

Because every person has its own voice. Because even though we all walk the same planet, we all look at it differently. Someone looks at the ground and sees herbs, someone stares up to the sky and sees clouds of extraordinary shapes telling a story. Not to give just the nice metaphoric answer – also because it’s not only about how we see the world, but also in what words we decide to talk about it

говоримо о њему, и које алате користимо док то радимо. Можемо да певамо, сликамо, напишемо песму, скувамо јело које показује како се осећамо. А у сваком од ових метода нарације постоје мале дигресије које стварају засебан стил појединог приповедача.

Аудиовизуелна баштина Словачке и Чешке Републике усвојила је један тип документарног филма као омиљени. Он се назива „документарни портрет“ или „портретни документарцац“. Појављује се на телевизији у многобројним облицима и изгледа да прати одређена правила која се не мењају. Феро Фенич, оснивач групе Фебио, начинио је телевизијски формат ГЕН (Галерија елитне нације). У суштини, то је серија од неколико десетина документарних портрета, где различити аутори филмова портретишу успешне Чехе. Прва епизода емитована је 1993. године. Од тада је ГЕН постао прототип и на основу њега је установљена идеја како документарни портрет треба да изгледа. Жеља и потреба да публици не буде досадно су можда несвесно навели телевизијске ствараоце да говоре само једним „дијалектом“ филмског језика.

Када сам ово видела, прво сам покушала да прекршим правила портретног документарца у филму Поплавети све (Dying blue) о Матеју Рабати, који је спасао традиционални занат штампања у плавој боји. Због те несвакидашње ситуације, младића су окружили ТВ репортери. Сви комерцијални канали су желели да имају шансу да разговарају са херојем. Када сам га срела, већ су га питали иста питања толико пута да је одговоре знао напамет. Замислила сам човека који је на поетски начин оживео скоро изгубљени занат, али на моје изненађење то је био само момак срећан што је нашао начин да заради за живот за себе и своју вереницу. Проблем који се јавио у свим приказима настао је зато јер су аутори покушавали да га представе на поетском нивоу, иако његове речи, мимика и говор тела нису одговарали предивним штампаним делима које је стварао.

То је била прва лекција коју сам научила док сам анализирала покривања – ако пре почетка снимања у

and which tools we use while doing so. We can sing about it, paint it, write a poem about it, cook a meal that represents how it makes us feel. And in each of those narrative methods, there are small digressions creating a distinctive style of the specific storyteller.

The audio-visual heritage of Slovakia and Czech Republic has a favourite type of documentary. It's called a "documentary portrait" or a "portrait documentary". In its many forms, it appears on television and it seems to conform to rules, which do not seem to change. Fero Fenič, a founder of the Febio group, came up with a television format GEN (Gallery of an elite nation). Essentially, it is a series of dozens of documentary portraits, where different filmmakers portray successful Czech personalities. The first episode was broadcasted in 1993 and since then, GEN became a prototype, based on which the notion of what a documentary portrait should look like, has been established. This apprehension and the need not to bore the audience, has perhaps unconsciously shifted TV creators to speak only one "dialect" of film language.

Seeing this, I have first attempted to break the set rules of portrait documentary in Dying blue, a film about Matej Rabata, who saved the traditional craft of blueprinting. Because of this extraordinary situation, a young man found himself surrounded by TV reporters. All commercial channels wanted to get their chance to speak to the hero. When I met him, he has been asked the same questions so many times, he knew answers to them by heart. I imagined the man who has resurrected the almost lost craft in a poetic way, but to my surprise, he was just a kid happy to have found a way to provide for himself and his soon-to-be-wife. The problem in all the coverages arose, when the creators tried to represent him on a poetic level, although his words, mimics and body language were not in line with the beautiful prints he produced.

This was the lesson number one I learned after analysing the coverages – even though you might have a

глави имате једну одређену слику особе, па чак и за време самог снимања, немојте да покушавате да затворите особу у оно што ви желите да он или она буду. Ово можда изгледа јако једноставно, али морам сваки пут да се подсећам. То не значи да треба да радите само оно што вам субјекат речима дозволи, него треба да будете отворени за промене у наративу, а да и даље останете способни да га обликујете на одређени начин, тако да наглашава оно што сматрате суштинским и важним за одређени лик.

Ово ме доводи до друге лекције – разговарајте са својим субјектом, али никад не заборавите и да посматрате. Понекад аутор документарца има среће и наиђе на изузетног приповедача. У том случају би било будаласто не користити речи те особе, јер то је његов или њен сопствени начин израза. Ипак, морамо увек да се сетимо да већина нас нема способност да прича о вештини језиком писца. Добри смо у нашим сопственим сферама интересовања – кувању, сликарству, ношењу тешких терета по планинама – али нема потребе да пишемо есеје о ономе што најбоље радимо. У документарном портрету ово може да буде озбиљан проблем – форма се заснива на коментару особе о којој се снима филм, или њене породице и пријатеља. Уместо да се гледаоцима покаже шта особа свакодневно ради, документариста често тера учеснике да говоре о необичном. Верујем да необичност свега што одлучимо да ухватимо камером може да се представи сликама, и само треба да се трудимо да пронађемо детаље који ће створити далеко интензивније искуство него слушање много минута приче.

Ово ме доводи до треће лекције – времена. Време је важан параметар у прављењу документарног филма, а нарочито етнографског. Ово можда звучи очигледно – потребни су нам сати, дани и недеље снимања, постпродукције, уређивања резултата постпродукције итд. пре него што дођемо до Оскара... Све су то релевантни процеси, али ми често заборављамо да нам треба више времена да створимо однос са неком тематиком него да се одвојимо од ње, јер

specific image of the person in your head before you start the shooting or even during the shoot, do not try to confine the person by what you want him/her to be. It might seem very simple, but I must remind myself of this every time. This does not mean you should do only what the subject, in words, allows you to – this means you should be open to changes in narrative and still be able to shape it in a way, which accentuates what you think is essential and distinctive of the figure.

This brings me to lesson number two – speak to your subject, but never forget to observe. Sometimes, a documentarist gets lucky and stumbles upon a genuine storyteller. In this case, it would be foolish not to use the words of the person, it is his or her own way of expression. We must keep in mind, however, most of us do not have the ability to speak about a craft with the language of a writer. We are good in our own fields of interest – cuisine, art, carrying heavy loads up the mountains – but there is no need for us to give essays on what it is we do best. In a documentary portrait, this could be a serious problem – the form relies on a commentary of the documented person or family and friends. Instead of showing the spectators what the person does on a regular day, the documentarist often makes the respondents talk about the extraordinary. I believe the extraordinary of anything we decide to capture on a camera can be portrayed in images, we only must try to find the detail which will create a far more intensive experience than minutes of talking.

This brings me to lesson number three – time. Time is an important parameter in making a documentary, the ethnographic one especially. This may sound obvious – we need hours, days, weeks for shooting, post-production, for the editing of the postproduction, to collect Oscars... All of these are relevant processes, but we often forget, we may need even more time to create a relationship with the topic, then to break up with it, because it is so difficult to absorb, and then to find a way back into the relationship

је тако тешко да се упије, и онда да нађемо начин да се вратимо у тај однос, али са другачијим погледом, другачијим циљем. Ствар је у томе да је то као заљубљивање. Прво нема граница, нема препрека, све је могуће, па чак и ако урадимо нешто што нам се не свиђа наћи ћемо добро оправдање због чега смо то урадили. А онда следи пад, када видимо само лоше стране те везе, како нас исцрпљује, и желимо да се заврши што је пре могуће. Желимо да све иде како треба, наравно, тако да пратимо правила правилног прекида везе – стојимо лицем у лице и обећавамо да ћемо остати пријатељи. А на крају када останемо сами схватамо да тај „заљубљени“ начин понашања не траје заувек. То није права љубав, то је само илузија која временом искључа у пару. На крају се враћамо са уверењем да можемо поново да имамо успешан однос, ако смо способни да започнемо отворен разговор и направимо неке компромисе.

То је разлог зашто није потребно време само да нешто забележимо, него и да процесуирамо. Понекад морамо да сумњамо у своје одлуке, морамо пар недеља да посматрамо како нам се идеје и идеали мењају. Ако део материјала који смо одлучили да задржимо у филму не изгледа како треба при другом посматрању, то вероватно значи да нас је занела љубав према одређеној сцени која више нема своје место у филму. Са друге стране, неке сцене за које смо мислили да их никада нећемо користити могу да добију нови значај када их поново видимо.

Време је кључно како бисмо ухватили и посматрали ситуације које су обичне, досадне. Време је важно, јер се субјект навикне на чињеницу да не покушавате да снимите исте слике као сви остали. Постанете део позадинског шума. Највероватније никада нећете потпуно нестати, али за ваше субјекте бићете као цвет у саксији на прозору. Можда ће повремено погледати у вас, рећи вам нешто, дати вам воде, бити свесни вашег присуства у соби, али неће марити много за то.

У нашем друштву је такође прихваћено и мишљење да је време „најскупља“ роба. Идеално би било,

with a different view, a different goal. The thing is – it is like falling in love. At first, there are no boundaries, no limitations, everything is possible and even if we do something we do not like, we will find a good excuse for why we have done it. Then, there is a crash, where we see only the bad aspects of the relationship, how it is draining us, we want to be done with it as soon as possible. We want to do it the right way, of course, and so we follow the rules of a proper break up – we do it in person and make promises to stay friends. And in the end, when we are left alone, we realise, that the “in-love” mode does not last forever. It is not the actual love; it is just an illusion which boils away after time. And so, finally, we come back with a certitude, that we can make the relationship work again, if we are able to start an open conversation and make compromises.

This is the reason why it is not only the time we need to capture, but it is also the time we need to process. We need to doubt our decisions from time to time, we need to see how our ideas and ideals shift in a course of a few weeks. If some of the material we decided to keep in the film does not ring true the second time we see it, it probably means, we have been fooled by the love of an individual scene, which does not work in the film anymore. On the other hand, some of the scenes we thought we will never use may change in its importance when we see it again.

Time is vital to capture and to observe situations that are regular, boring. Time is important, because the subject gets used to the fact that you are not trying to shoot the same coverage everyone else does. You just become a part of a background noise. You will never blend in completely, most probably, but for your subjects, you will be like a flower kept on a window. They may look at you from time to time, talk to you, give you water, they will know about your presence in the room, but they will not mind it as much.

It is known in our society that time is also the most “expensive” commodity there is. The ideal is, of course, to

наравно, да можете пројекту да посветите неколико година, али реалност је често сасвим другачија. Када сам документовала шерпасе, знала сам да нећу имати много времена за само снимање. Моји ресурси су били ограничени, али сам и даље желела да створим осећај „заустављеног“ времена у документарцу. Хтела сам да снимим неколико годишњих доба како бих приказала циклус кроз који пролазе, али нисам желела да причају о томе. Одлучила сам да снимање распоредим у шест дана у оквиру три месеца. На тај начин сам могла да снимам два дана у августу, два у септембру и два у октобру. Што се тиче уложеног труда, било је потребно много више времена за опоравак, јер снимање са шерпасима без екипе или професионалног сниматеља понекад може да буде крајње исцрпљујуће. Оно што је ипак било најважније је уједначеност материјала.

Интересантно запажање које је утицало на мој поглед на шерпасе и на коначну верзију филма Торањ шерпаса (Tower of Sherpa) било је знање да постоје сви они остали филмови о шерпасима. Током седамдесетих су снимљена два играна филма, Бакарни торањ (The Copper Tower) и Орлово перо (The Eagle's Feather) о животима три шерпаса. Постали су веома популарни као представе слободе и авантуре, а популарност им није опала ни са променом политичког режима. Интересантно је да ови филмови и даље живе, и то не само за старију генерацију, и на тај начин настављају да обликују мишљење о правим шерпасима. Ова два филма такође обликују начин на који сами шерпаси гледају на свој начин живота. Цитирају реченице из филмова, певуше мелодију, постају ликови. На тај начин не морају да говоре много о себи, јер су филмови то већ урадили. Они знају да ја знам и ја знам да они знају, и на тај начин, створен је мост између света имагинарног и света стварности. То даје простора за уметнички израз, да их интерпретирамо као живе ликове из приче.

Очување онога што је део нас не само да је важно него је и неопходно. У свету где можемо да поседујемо нешто што има особа на другом крају света, и где богатство не значи и садржај, где не морамо да

have years one could dedicate to a project, but the reality is often very different.

When documenting the Sherpas, I knew I would not have a lot of time for the actual shooting. My resources were limited, but I still wanted to create a feeling of time “stillness” in the documentary. I wanted to document more seasons to reflect the cycle they go through, but I did not want them to talk about it. I decided to split the shooting into six days spread in a course of three months. This way, I was able to shoot two days in August, two in September, and two in October. Effort-wise, the process took far more time to recover from, because filming with the Sherpas with no crew or professional photography director could be quite strenuous sometimes. What was important, however, was the consistency.

An interesting observation, which has influenced my view of Sherpas and the final version of the film Tower of Sherpa, was the knowledge of all other films about Sherpas. In the 1970s two feature films – The Copper Tower and The Eagle's Feather – about the life of three Sherpas were filmed. They became very popular as the portrayal of freedom and adventure and after the change in political regime, their popularity did not fade. Interestingly, these films are still alive and not only for the older generation and so they continue to shape the notion of the actual Sherpas. Moreover, the two films also shape how the Sherpas themselves perceive their walk of life. They find themselves citing from the films, humming the theme, becoming the characters. This way, they do not need to say much about themselves, because the films have already done so. Knowing they know and knowing I know, has created a bridge between worlds of the imaginary and the real. It has given room for artistic expression, for interpreting them as real story characters.

Preservation of what is a part of us, is not only important, it is a necessity. In a world, where we can own anything a person on the other side of the world has, and

се осећамо добро у сопственој кожи, али треба да пратимо правила да би се други осећали добро у вези са нама, у овом свету, ми морамо да знамо који су нам корени. Не да гледамо на њих као на атракцију из давно заборављене ере, него да активно откривамо како данас утичу на нас и како ће поново да нас укоре да не бисмо одлетели са најмањим дашком ветра. Очување је дуг процес и може да се постигне на много начина. Не значи да је неко сасвим у праву само зато што нам каже: „Тако се то ради.“ Треба увек да сумњамо у то, да упоређујемо са својим знањем о реалности, да пустимо да израсте у нешто ново. Ако дозволимо институционалним методама да нам униште креативност, постоји опасност да ћемо изгубити много више од само информација.

where wealthy does not equal content, where we do not need to feel good in our own skin, but we should fall into line so others feel good about us, in this world, we need to know what our roots are. Not to see them as an attraction from a long-forgotten era, but to seek how they influence us today and how they once again root us, so we do not fly away with the slightest gust of wind. The preservation is a long process and it can be achieved in many ways. Just because somebody keeps telling us: “This is how it’s done,” does not mean he/she is completely right. We should always doubt it, compare it with our knowledge of reality, let it grow into something new. If we allow the instituted methods to kill our creativity, there is a danger of losing much more than just information.

**ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ
IN COMPETITION**

Фотографија из филма Силазак богиње / Still from the film Avatara

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Филип Бергман је уметнички директор креативног простора „Shedhalle“ у Цириху заједно са Теом Рајфлер. Ради у пољима опере, визуелне антропологије, визуелних уметности, филма, музичког позоришта и извођења. Његови радови се баве нарацијом и приказивањем културне баштине.

Philipp Bergmann is artistic director of Shedhalle Zurich, together with Thea Reifler. He works in the fields of opera, visual anthropology, visual arts, film, musical theater and performance. His works address the narration and representation of cultural heritage.

Изабел Бреденбрекер је антрополог и аутор филмова, и бави се питањима истраживања материјалне и визуелне културе, а нарочито материјалности смрти, критичким освртима на улогу етнографа, постколонијалном реалношћу у Западној Африци, хигијенским праксама и преговорима о власништву у јавним просторима.

Isabel Bredenbröker is an anthropologist and filmmaker working on issues within material and visual culture studies, specifically the materiality of death, critical reflections on the role of the ethnographer, postcolonial realities in West Africa, cleaning practices and negotiations of ownership in public space.

Немачка / Germany
19'25", 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Изабел Бреденбрекер, Филип Бергман /
Isabel Bredenbröker, Philipp Bergmann

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Изабел Бреденбрекер /
Isabel Bredenbröker

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Филип Бергман / Philipp Bergmann

МОНТАЖА / EDITED BY

Јакопо Фалсета / Jacopo Falsetta

КОНТАКТ / CONTACT

isabelb@posteo.de

А сада сам мртав

Now I Am Dead

„А сада сам мртав“ је етнографски филм о смрти у градићу у Гани. Прича креће неочекиваним током када деда ауторке умире код куће у Немачкој. Збуњена овом коинциденцијом, док помаже погребнику, посећује мртвачницу, присуствује сахранама и разгледа гробља, она пита за савете. Како да реагујете на смрт удаљеног члана породице док снимате филм о смрти у Западној Африци? Помоћ долази од пријатеља и сарадника: погребника, комшије, истраживача-сарадника и пријатеља, свештеника. Наратив се из метакритичке документарне фикције претвара у причу чији смо и ми део, док границе између своје и туђе културе и између живота и смрти постају нејасне.

“Now I am Dead” is an ethnographic film on death in a Ghanaian town. The story takes an unexpected turn when the filmmaker’s grandfather suddenly passes away back in Germany. Baffled by the coincidence, in between assisting an undertaker, visiting the morgue, attending funerals and inspecting cemeteries, she asks for advice. How to respond to the death of a far-away family member whilst shooting a film on death in West Africa? Help comes from friends and collaborators: an undertaker, a neighbor, a research assistant and friend, a priest. The narrative transforms from meta-critical docu-fiction into an immersive tale, blurring the lines between the other culture and one’s own as well as between life and death.

Србија, Босна и Херцеговина / Serbia, Bosnia and Herzegovina
28', 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Маја Новаковић / Maja Novaković

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Маја Новаковић, Милан Милосављевић,
Културни центар „Студентски град“ – Академски
филмски центар / Maja Novaković, Milan Milosavljević,
Cultural Center “Studentski Grad” – Academic Film Center

СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER

Маја Новаковић / Maja Novaković

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Јасна Пролић / Jasna Prolić

МОНТАЖА / EDITED BY

Марија Ковачина / Marija Kovačina

КОНТАКТ / CONTACT

milemicamalimjau@yahoo.com

А сад се спушта вече

Then comes the evening

Документарац приказује живот две баке, које живе изоловано у брдима Источне Босне. Филм истиче нематеријалну културну баштину кроз приказ бајалица и ритуала против временских непогода, града и олује. Приказује се једноставност и чистота њиховог живота као и мукотрпан рад. Радња филма је свакодневница или жанр-сцене живота на селу, које приказују безбрижност и блискост бака, како у њиховим узајамним односима, тако и у односу према природи. Поетични тон кадрова ослања се на референце из жанр-сликарства и сликарства реализма, стварајући документе који приказују горку поезију свакодневнице.

This documentary presents lives of two old women living isolated in hills of Eastern Bosnia. The film highlights the intangible cultural heritage through representation of spells and rituals against inclement weather, hail and storm. The simple and pure life is combined with hard work. The topic of the film is everyday slice-of-life in rural areas, presenting stress-free environment and closeness of the two women both to each other and to Nature. The poetic tone of the feature is based on references of genre-art and realism art, creating the documents that showcase the bitter poetry of everyday life.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Маја Новаковић основне и мастер студије завршила на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета, где је тренутно на докторским студијама. Запослена је као истраживач-сарадник на Математичком институту САНУ у Београду.

Maja Novaković completed her Bachelor and Master studies at the Department of Art History at Philosophy Faculty, where she is currently at her doctoral studies. She works as researcher-associate at the Mathematical Institute of SASA in Belgrade.

Иран / Iran
40', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Махди Заманпур Киасари /
Mahdi Zamanpour Kiasari
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Сомаје Зераткар, Махди Заманпур Киасари /
Somayeh Zeraatkar, Mahdi Zamanpour Kiasari
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Али Шиландри, Пујан Ахабабаеи /
Ali Shilandri, Pooyan Aghababaei
МОНТАЖА / EDITED BY
Мехди Хосиниванд, Хосеин Никзад /
Mehdi Hossinivand, Hossein Nikzad
КОНТАКТ / CONTACT
7thart.ifd@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Асак
Asak

Махди Заманпур Киасари рођен је 1975. године. Има мастер диплому у ТВ продукцији на Универзитету ИРИБ (филмска режија). Каријеру режисера, сценаристе и продуцента започео је 2004. године, и од тада је направио више од 65 документарца и ТВ емисија.

Mahdi Zamanpour Kiasari was born in 1975. Holds MA in TV production from University of IRIB (Film Directing). He started his career as Director, Writer & Producer since 2004 and has made more than 65 documentaries and TV programs.

Осамдесетогодишњи слепи старац са југа има дар да тумачи снове. Из срца планине он бира камење додиром и укусом, и једноставним алатима и ручном тестером, без било каквих посебних модерних помагала, прави традиционално посуђе за сељане и на тај начин зарађује за живот.

A 80-year-old blind man from the south has the gifted power to narrate dreams. From the heart of the mountains he chooses the rocks by touching and by tasting them, and with simple tools and a hand saw, without any special advanced tools, he makes traditional pots for the villagers and in this way makes a living.

Израел / Israel
52'40", 2018
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Ирит Шамгар / Irit Shamgar
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Гида Авиви / Gidi Avivi
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Ирит Шамгар / Irit Shamgar
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Ирит Шамгар / Irit Shamgar
МОНТАЖА / EDITED BY
Шарон Јаиш / Sharon Yaish
КОНТАКТ / CONTACT
asaf@costanza-films.com

Бог заслужује кућу
God Deserves a House

Сестре Ахаронов су четири образоване пословне жене и приљезне мајке. У свитање оне сакупљају црве гримизне боје како би обојиле украсни покривач Светог ковчега. Свој накит су поклониле да би се направила златна менора за храм. „Доносимо свету спасење“, кажу оне. „Не видим џамије и Ишмаелите, само на хиљаде Јевреја како долазе да се поклоне Господу“, каже Рина (50). У тренутку када је ово изговорила, Рина није знала да ће јој то бити последња посета Храмовној гори са најстаријом ћерком Халел.

The Aharonov sisters are four educated, career women and devoted mothers. At sunrise, they collect crimson worms to dye the ornamental cover of the Holy Ark. They donate their jewelry for the creation of a gold menorah for the temple. "We bring salvation to the world", they say. "I don't see the mosques and the Ishmaelites – just thousands of Jews coming to bow down to God," says Rina, 50. At the time, Rina didn't know it would be her last visit to the Temple Mount with her eldest daughter, Hallel.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Ирит Шамгар је дипломирала на Катедри за филм Универзитета у Тел Авиву. Предавала је у школи филма Семинара Хакибузим, писала кратке приче и сценарије за филмове. Написала је и режирала три документарна филма.

Irit Shamgar graduated from the film department in the Tel Aviv University. She taught at the film school of Seminar Hakibuzim, wrote short stories and film scripts. Written and directed three documentaries

Словенија / Slovenia
53'37", 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Ерик Валенчић / Erik Valenčič
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Хупа Брајдич продукција /
Нупа Brajdič Production
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Ерик Валенчић / Erik Valenčič
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Миша Мохорич, Тина Главич Новак /
Miha Mohorič, Tina Glavič Novak
МОНТАЖА / EDITED BY
Бојан Гашперич / Bojan Gašperič
КОНТАКТ / CONTACT
tinagn@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Видети ел Аиун
To see El Aaiun

Ерик Валенчич је аутор филмова и одлично познаје Блиски исток и Африку. У својим најновијим документарним филмовима бавио се ситуацијом у Курдистану, Ираку и Западној Сахари.

Erik Valenčič is a filmmaker with in-depth knowledge of the Middle East and Africa. In his latest documentary films he was dealing with the situation in Kurdistan, Iraq and Western Sahara.

Овај филм нас води у избегличке кампове у дубинама алжирске пустиње, где народ Сахарави већ преко 40 година живи у бедним условима. Иако су 1975. шпански колонизатори напустили Западну Сахару, домовину Сахаравија, територија је убрзо поново претрпела инвазију. Западна Сахара је до данас остала територија нерешеног власништва. Кампови у алжирској пустињи, где је више од 170,000 Сахаравија нашло склониште, претворили су се у насеља. Два словеначка фотографа су посетила кампове. Снимљени су портрети људи из различитих генерација и друштвених статуса. Они причају о борби против колонијалне власти, одбијању освајача, ратним злочинима, постављању кампова, непрекидном стању егзила и ситуацији са којом се данас суочавају.

The film takes us to the refugee camps set in the depths of the Algerian desert, where the Saharawi people have been dwelling in miserable conditions for over 40 years. In 1975, the Spanish colonizers left Western Sahara – the homeland of Saharawis, however the territory was invaded soon after. Until today Western Sahara remains a disputed territory. Camps in Algerian desert, where more than 170.000 Saharawis found refuge, turned into settlements. Two Slovenian photographers visit the camps. People of different generations and social backgrounds have their portraits taken. They speak of struggles against the colonial rule, fighting against the invading forces, war crimes, setting up the camps, their eternal exile and of situation they face today.

Glasovi otoka – Voci dalle isole
Италија, Хрватска / Italy, Croatia
40', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Паоло Винати / Paolo Vinati
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Телеврин, Туристичка организација Лошињ, Паоло
Винати / Televrin, Tourism Office Lošinj, Paolo Vinati
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Паоло Винати / Paolo Vinati
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Паоло Винати / Paolo Vinati
МОНТАЖА / EDITED BY
Паоло Винати / Paolo Vinati
КОНТАКТ / CONTACT
pavinati@tiscali.it

Гласови са острва
Voices from the islands

У Хрватској, на острвима Црес и Лошињ, има још увек људи који знају старе традиционалне песме. Разлог су и посебни „резервати“ за очување и промоцију традиционалне музике и плеса (фолклорне групе из Нерезина и Орлеца) и то што су старији људи у младости стекли музичке вештине и онда их целог живота увежбавали. Какве су прогнозе оваквом начину певања?

In Croatia, on the islands of Cres and Lošinj, there are people capable of interpreting the old traditional song. This is due both to "reserve areas" intended for the maintenance and promotion of traditional music and dance (folk groups of Nerezine and Orlec), and to elderly people who, having acquired these musical skills in their youth, practiced them for lifetime. What is the state of health of this way of singing?

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Паоло Винати је студирао етномузикологију на Универзитету у Болоњи. Теренска истраживања врши у Аустрији, Црној Гори, Хрватској, Ломбардији, Трентину и Ладинским долинама у Јужном Тиролу. Резултате је публиковао у неколико књига, CD-ова и видео-документараца.

Paolo Vinati studied ethnomusicology at the University of Bologna. He has conducted fieldwork in Austria, Montenegro, Croatia, Lombardy, Trentino and in the Ladin valleys of South Tyrol. Several books, CDs and videodocumentary has been published all about his works.

Србија / Serbia
46', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Предраг Тодоровић / Predrag Todorović
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Предраг Тодоровић / Predrag Todorović
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Предраг Тодоровић, Марко Мирковић, Слађан Богдановић
/ Predrag Todorović, Marko Mirković, Slađan Bogdanović
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Златко Ђурђевић / Zlatko Đurđević
МОНТАЖА / EDITED BY
Предраг Тодоровић / Predrag Todorović
КОНТАКТ / CONTACT
predrag.todorovic@tvcentar.rs

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

И сутра је Ђурђевдан Djurdjevdan Is Yet to Come

Предраг Тодоровић у сарадњи са колегама Марком Мирковићем, Слађаном Богдановићем и Златком Ђурђевићем, аутор је више етнолошких документарних записа награђиваних на фестивалима ТВ и филмског стваралаштва.

Predrag Todorović works with his colleagues Marko Mirković, Slađan Bogdanović and Zlatko Đurđević. He is the author of several documentary recordings awarded at the festivals of TV and film creations.

Мештани Опарића припремају крсну славу посвећену Светом великомученику Георгију и величају празник који испраћа зиму, разбукутава пролеће и буди сва чула. Упркос плодној земљи, у Опарићу је све мање обрађених ораница, а све више корова и напуштених капија. Ипак, људи, биљке и легенде у овом левачком селу још увек заједно плету живописне ђурђевданске венчиће. Од искона до Инстаграма. Ђурђевдан се од 2015. године налази у Националном регистру Нематеријалног културног наслеђа Србије. Овај хришћански и народни празник обележава се у целој Србији, али сваки регион негује специфична веровања и обичаје којима прославља Ђурђевдан.

Villagers of Oparić are preparing their slava festivities dedicated to Holy Martyr George, celebrating the holiday that sends away the winter, stirs up spring and awakens all senses. In spite of fertile soil, the number of cultivated fields in Oparić is steadily decreasing, while weeds and abandoned gates are increasing. However, the people, the plants and the legends in this Levač village still work together on making the picturesque wreaths for St. George's Day. From the primordial times to the Instagram. Since 2015, St. George's Day has been in the National Register of Intangible Cultural Heritage of Serbia. This Christian and national holiday is celebrated throughout Serbia, but each region nurtures specific beliefs and customs that celebrate St. George's Day.

Olenniy Vsadnik
Russia
52', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Иван Головнев / Ivan Golovnev
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Иван Головнев / Ivan Golovnev
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Иван Головнев / Ivan Golovnev
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Димитриј Адуканов / Dmitry Adukanov
МОНТАЖА / EDITED BY
Иван Головнев / Ivan Golovnev
КОНТАКТ / CONTACT
golovnev.ivan@gmail.com

Јахач ирваса Reindeer Rider

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Тунгуска племена су дошла на Камчатку из источног Сибира пре око два века. Ове луталице тајге и тундре некада су користиле ирвасе као превозно средство, „животињу која се седла“. Зато су и добили свој карактеристични надимак „јахачи ирваса“. И од тада пастири ирваса са својим стадима путују истом путањом – стазом чије контуре подсећају на контуре људског тела. Овај филм комбинује архивске снимке о вођи екипе пастира ирваса из времена СССР са видеодневником модерног пастира, описујући традицију и иновацију у култури камчатских Евана – националне мањине која живи на Далском истоку Русије.

The Tungus tribes came to Kamchatka from Eastern Siberia about two centuries ago. Initially these taiga and tundra wanderers used the reindeer as a means of transport, a "saddle animal". That's why they got their characteristic nickname – the "reindeer riders". And since then the reindeer people have been migrating with their herds along the same route – a track, the outlines of which bear resemblance to the contours of a human body. The film is based on the archive records of the Soviet time reindeer herders' team leader and the video-diary of a modern herder describing the cultural traditions and innovations of the Kamchatka Evens – an ethnic minority people living in the Far East of Russia.

Иван Головнев дипломирао је на Омском државном универзитету, на Катедри за историју. Касније је студирао у Свердловск филмском студију у Јекатеринбургу и похађао највише курсеве за филмске сценаристе и режисере у Москви. Има докторат из визуелне антропологије.

Ivan Golovnev graduated from the Omsk State University, History department. Finished college at the Sverdlovsk Film Studio in Ekaterinburg and the Highest Courses of Film Writers and Directors in Moscow. He has a PhD in Visual Anthropology.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Босна и Херцеговина / Bosnia and Herzegovina
11'9", 2020

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Горан Дујаковић / Goran Dujaković

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Предраг Солумун / Predrag Solomun

СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER

Горан Дујаковић / Goran Dujaković

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Зоран Пилиповић / Zoran Pilipović

МОНТАЖА / EDITED BY

Предраг Солумун / Predrag Solomun

КОНТАКТ / CONTACT

grndujakovic@gmail.com

Капање на Крушевом Брду Game of Rings in Kruševo Brdo

Горан Дујаковић је аутор више кратких документарних и играних филмова и два дугометражна филма. Члан је Светске асоцијације за анимирани филм – АСИФА и Удружења филмских радника у БиХ. Запослен је на Академији Умјетности Универзитета у Бањалуци.

Goran Dujaković is an author of several short documentary and fiction films and two feature-length documentary films. He is a member of International Animated Film Association – ASIFA and the Association of filmmakers in Bosnia and Herzegovina. He is employed at the Academy of Arts of the University of Banja Luka.

У селу Крушево Брдо испод планина Влашић, јануара 2020. године одржана је друга „Бурекијада“, такмичење у спремању бурека под сачем. Манифестација је окупила 30 такмичара, а више од 200 гостију уживало је у припремљеним специјалитетима. Сви учесници овог такмичења добили су признања за припремање бурека на старински начин, а одржана је и игра капања или прстена.

Такмичење у игри капања или прстена састоји се од скривања прстена под капу или чарапу. Једна екипа крије, а друга треба да пронађе где се налази прстен у прва два откривања. Ова древна народна игра широко је распрострањена код свих народа Босне и Херцеговине.

On the slopes of Vlašić Mt. in the village Kruševo Brdo, the second “Burekijada” took place in January 2020. It is a competition in making burek under the bell. This manifestation gathered 30 competitors and hosted over 200 guests who had the pleasure of tasting these special delicacies. All of the participants have received recognition for preparing burek „in the old-fashioned way” and have taken part in the Game of rings.

The premise of the Game of rings is to hide the ring under a hat or a woolen sock. One team is hiding the ring and the other is allowed two tries to find it. This ancient folk game is widespread among all ethnicities of Bosnia and Herzegovina.

Италија / Italy
76', 2020

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Емануеле Конфортин / Emanuele Confortin

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Емануеле Конфортин, Моника Гвидолин
/ Emanuele Confortin, Monica Guidolin

СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER

Емануеле Конфортин, Моника Гвидолин
/ Emanuele Confortin, Monica Guidolin

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Данијеле Коста, Емануеле Конфортин /
Daniele Costa, Emanuele Confortin

МОНТАЖА / EDITED BY

Данијеле Коста / Daniele Costa

КОНТАКТ / CONTACT

emanuele.confortin@indika.it

Кинаур, Хималаји Kinnaur Himalaya

Кинаур је племенска област у индијским Хималајима која се налази на прекретници, под утицајем ширења нових економских модела, а пре свега „јабукократије“, гајење искључиво монокултура јабука. После много векова пољопривредних и пастирских активности које су поштовале животну средину, посао са јабукама је повећао приходе стотину пута, нарушавајући перспективу постојања Кинаура. Јабукократија је Кинаур од земље дијаспоре претворила у дестинацију за хиљаде миграната који стижу из индијских и непалских села. Успех воћарства сада је угрожен кризом око воде и глобалног загревања, чији утицај је толико видљив да је Кинаур добар модел за разумевање утицаја климатских промена у Хималајима.

Kinnaur is an Indian Himalaya tribal district facing an epochal watershed, dictated by the spread of new economic models, above all the spread of the “applecracy”, the apple monoculture. After centuries of agricultural and pastoral activities respecting the environment, the apple business has increased the availability of money a hundredfold, upsetting the perspective of the Kinnauri’s existence. Applecracy transformed Kinnaur from a land of diaspora to a destination for thousands of migrants arriving from rural India and Nepal. The success of fruit growing is now threatened by the water crisis and global warming, whose effects are evident to such an extent as to make Kinnaur a useful model for understanding the impact of climate change in the Himalaya.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Емануел Конфортин је новинар и документариста специјализован за индијски потконтинент. Тема његових радова су конфликти, климатске промене и угрожене мањине на ивицама модерног друштва.

Emanuele Confortin is a journalist and documentarist specialized on Indian Subcontinent studies. He focuses on conflicts, climate change and threatened minorities on the fringe of modern society.

Код предків
Україна / Ukraine
70', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Володимир Љуцки / Volodymyr Lutskiy
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Јулија Черњавска, Олег Шчербена /
Julia Chernyavska, Oleg Shcherbyna
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Јулија Черњавска, Татјана Сукотска /
Julia Chernyavska, Tetiana Sukhotska
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Роман Еленски / Roman Elenskiy
МОНТАЖА / EDITED BY
Максим Десјатерик / Maksym Desyaternyky
КОНТАКТ / CONTACT
n.amelicheva@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Володимир Љуцки рођен је у Кијеву у Украјини. Дипломирао је 2005. на Белоруском институту за позориште и уметност. Укупно је учествовао у више од 150 филмова.

Volodymyr Lutskiy was born in Kyiv, Ukraine. In 2005 he graduated from the Belorussian Theater and Art Institute. During his life he worked at more than 150 films.

Кодови предака
Ancestral code

Документарни филм „Кодови предака” истражује порекло украјинског народа. То је потрага за идентитетом кроз истраживање мелодичности словенске етнографске баштине. Данас многи причају о братству, духовној интимности, афинитетима. Желимо да анализирамо везу између суседних народа Украјине, Литваније, Белорусије и Пољске кроз музику и фолклор. Главни ликови филма – украјинска певачица Катја Чили и белоруски фолклориста Иван Кирчук – крећу на пут у Украјину и Белорусију да би упознали праве носиоце музичког фолклора, како би открили древна сазнања која су завештање наших предака. Ликови ће нас водити кроз реликтна места сачуваних традиција. Ови ће обреди бити реконструисани за гледаоце у свом изворном облику.

Documentary film “Ancestral Code” is a study of the origins of the Ukrainian people, the search for its identity through the study of the melodism of Slavic ethnographic heritage. Today many talk about brotherhood, spiritual intimacy, affinity. We want to analyze the connection between the neighboring peoples of Ukraine, Lithuania, Belarus and Poland through music and folklore. The main characters of the film – Ukrainian singer Katya Chili and Belarusian folklorist – Ivan Kirchuk – go on a trip to Ukraine and Belarus to meet the real carriers of musical folklore, to unravel the ancient knowledge bequeathed to us by our ancestors. Our characters will take us through the relict places of preserved traditions. These rites will be reconstructed for viewers in their original form.

САД / USA
74', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Софи диа Пегрум / Sophie dia Pegrum
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Horsefly Films Rare Equine Trust /
Horsefly Films Rare Equine Trust
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Софи диа Пегрум / Sophie dia Pegrum
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Софи диа Пегрум / Sophie dia Pegrum
МОНТАЖА / EDITED BY
Софи диа Пегрум / Sophie dia Pegrum
КОНТАКТ / CONTACT
sophie.pegrum@gmail.com

Крила Киргистана
Wings of Kyrgyzstan

У Киргистану налази се Тјен Шан, „Небеске планине” које се уздижу изнад бујних пашњака, дома хиљада животиња и полуномадских сточара из Средње Азије. Подједнако музичка нумера и филм, „Крила Киргистана” су калеидоскоп живота у величанственој високој степи Киргистана у средишњој Азији, где поред митологије коња постоје напетост и бол у срцу, изазвани тешкоћама реалности скромног живота и усамљености рутинског рада у удаљеним регионима. Овде се коњи сматрају „крилима човека”. Ритам сеоског живота подвлачи се кроз ово побожно филмско путовање, где живи портрети младића и девојака полуномада и њихових старијих деле своје личне приче и жеље, а опчињујућа музика и снажни гласови традиционалног фолклорног ансамбла Ордо Сакна заокружују причу.

Kyrgyzstan is home to the Tien Shan, the “Celestial Mountains” which tower above the lush pastureland – home to thousands of animals and the semi-nomadic herders of Central Asia. As much a song poem as a film – “Wings of Kyrgyzstan” is a kaleidoscope of life in the magnificent high steppe of Kyrgyzstan, Central Asia, where alongside the mythology of the horse, the harsh realities of subsistence life and the loneliness of routine in remote regions causes tension and heartache. Here, horses are considered the “wings of man”. The rhythm of rural life underscores this reverent cinematic journey, where vivid portraits of young men and women, semi-nomads and their elders share their personal stories and aspirations, with the haunting music and soaring voices of the traditional folk ensemble Ordo Sakhna completing the cycle.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Софи Диа Пегрум је британска/америчка режисерка и сниматељка документарних филмова. Њен филм са Хималаја „Говорити ваздуху” победио је на Фестивалу етнографског филма у категорији нематеријалне културне баштине.

Sophie Dia Pegrum is a British/American director and documentary cinematographer. Her Himalayan film “Talking to the Air” was an Ethnological Film Festival winner for Intangible Cultural Heritage

Србија, Португал / Serbia, Portugal
20', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Невена Десивојевић / Nevena Desivojević
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Продукција Црни петео, Тератреме / Black Rooster Productions, Terratreme
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Невена Десивојевић / Nevena Desivojević
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Невена Десивојевић, Кристина Ханес / Nevena Desivojević, Cristina Hanes
МОНТАЖА / EDITED BY
Франциско Мореира, Педро Пералта, Невена Десивојевић / Francisco Moreira, Pedro Peralta, Nevena Desivojević
КОНТАКТ / CONTACT
pedroperalta@terratreme.pt

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Напољу цветају наранџе Outside the Oranges are Blooming

Невена Десивојевић је рођена у Србији. Дипломирала је 2016. на међународном заједничком мастер курсу Doc Nomads (Лисабон, Будимпешта, Брисел). Била је помоћни уредник дугометражног документарца "Самро" Тијега Хеспање. Тренутно живи и ради у Лисабону.

Nevena Desivojević was born in Serbia. In 2016 graduates at International joint master course Doc Nomads (Lisbon, Budapest, Brussels). Editor assistant for feature documentary Campo by Tiago Hespanha. Currently lives and works in Lisbon.

Високо у планинама, човек живи сам у селу које нестаје. Лутајући кроз магловиту природу, провлачећи се између зидова своје мрачне куће, оплакује своју судбину човека проклетог да служи околини коју је одбацио.

High among the mountains, a man endures alone in a disappearing village. Wandering through the misty nature, roaming between the walls of his dark house, he bewails his condition as a man doomed to serve the surrounding he has rejected.

Une nouvelle ère 走進新時代
Француска / France
71', 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Борис Шварцман / Boris Svartzman
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Ан-Катрин Вит, Антонио Маљано / Anne-Catherine Witt, Antonio Magliano
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Борис Шварцман, Лорин Естраде / Boris Svartzman, Laurine Estrade
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Борис Шварцман / Boris Svartzman
МОНТАЖА / EDITED BY
Сузана Педро, Ема Ожир / Suzana Pedro, Emma Augier
КОНТАКТ / CONTACT
boris.svartzman@gmail.com

Нова ера A New Era

2008. године локалне власти су избациле две хиљаде сељана са Гуанџуа, аде на југу Кине, како би изградиле наводни еколошки парк. И поред уништења њихових кућа и притиска полиције, шачица становника се вратила на острво. Борис је седам година снимао њихову борбу да спасу земљу својих предака – од рушевина села где се природа поново враћа на своје, све до изградње мегаполиса који незауостављиво напредује према њима. Да ли ће њихова судбина бити као код пет милијарди других кинеских сељака који сваке године бивају истерани са земље?

In 2008, local authorities evict 2,000 villagers from Guanzhou, a river island in Southern China to build a presumed Ecological Park. In spite of the demolition of their houses and police pressure, a handful of inhabitants return to the island. For 7 years, Boris films their battle to save their ancestral land, from the ruins of the village where nature is slowly reasserting itself, to the worksites of the mega city which inexorably advances towards them. Will they share the same fate of 5 billions of Chinese peasants expropriated yearly?

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Борис Шварцман, француског и аргентинског порекла, документује урбанизацију Кине као антрополог и фотограф. „Нова ера“ је снимана седам година и приказује отпор сељака отимању њихове земље.

Boris Svartzman, French and Argentinian, documents as an anthropologist and photographer China's urbanisation. In "A New Era", he filmed during 7 years the resistance of peasants to their land grab

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Елизабета Конеска, етнолог, рођена је и живи у Скопљу. Ради у Музеју Републике Северне Македоније. Од 1993. бави се визуелном антропологијом, истражује, пише сценарије за представе и режира етнографске и документарне филмове који се снимају у Македонији и Турској.

Elizabeta Koneska, ethnologist, born and lives in Skopje. Works at the NI Museum of The Republic of North Macedonia. Since 1993 she works in fields of visual ethnography, research, writes screenplays and directs ethnological and documentary films shot in Macedonia and Turkey.

Северна Македонија / North Macedonia
49', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Елизабета Конеска / Elizabeta Koneska
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Музеј Републике Северне Македоније /
NU Museum of The Republic of North Macedonia
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Елизабета Конеска / Elizabeta Koneska
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Елизабета Конеска / Elizabeta Koneska
МОНТАЖА / EDITED BY
Блаже Дулев / Blazhe Dulev
КОНТАКТ / CONTACT
emanuele.confortin@indika.it

Њена породица

Her Family

Јуруци су номадски Турци који су се преселили на Балкан током 15. и 16. века. Све до данас, они су остали фасцинантни због очувања свог традиционалног стила живота. Они и даље живе у неким селима источног дела Северне Македоније. Мергјузел је жена која поштује традицију, али је јака и жели и труди се да се еманципује. Стално тежи бољем начину живота и у току десет година са члановима породице мења место живота. Али, колико је успешна у тој потрази и како се супротстављају изазовима?

Yuruks are nomadic Turks who moved to the Balkans in the 15th and 16th century. To this day, they are fascinating by way of the traditional life style. They are still living in some villages at the East part of the North Macedonia. Mergjuzel, as a member of the community, is a traditional but strong woman wishing and trying to emancipate herself. Constantly pursuing a better way of life, in the course of 10 years, she, together with the members of her family, has been changing her place of living. But how successful is that pursuit and how do they face the challenges?

Là où la terre
Француска / France
28', 2018
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Џеф Силва, Рамона Бадеску / Jeff Silva, Ramona Badescu
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Џеф Силва, Рамона Бадеску / Jeff Silva, Ramona Badescu
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Рамона Бадеску / Ramona Badescu
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Џеф Силва / Jeff Silva
МОНТАЖА / EDITED BY
Џеф Силва, Рамона Бадеску / Jeff Silva, Ramona Badescu
КОНТАКТ / CONTACT
jeffdanielsilva@gmail.com

Од земље

From the Land

Делићи прича о људима мешају се са пејзажима који се непрекидно мењају, док се пажљиво крећемо стопама модерне Алисе кроз оно што је некада била шума са много лишћа, птица и извора воде, а данас је модерна „бетонска џунгла“ у центру познатог северног дистрикта Марсеја. Одвајајући слику од текста, „Од земље“ слика портрет данашњег насеља које је непрекидно под ударом агресивне трансформације, што одзвања кроз рањиве гласове његових становника и напетост између присуства и одсуства, разбијену у устаљене шаблоне; биљке, животиње, људе.

Mixing fragmented stories of people with views of a landscape in perpetual transformation, we travel intimately in the footsteps of a contemporary Alice in what was once a leafy forest populated by birds and water sources and is today a modern day "concrete jungle" in the center of the infamous northern district of Marseille. Separating image from text, "Là où la terre" paints a portrait of a contemporary neighborhood battered by perpetual violent transformation that echoes in the vulnerable voices of its habitants and the tension between presence and absence, broken down into patterns; plants, animals, humans.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Џеф Силва је амерички аутор филмова, фотограф и етнограф, оригинално из Бостона, а његови радови се излажу на фестивалима широм света. Џефов рад се често базира на темама насилног померања и крхкости, где хуманистички документује популације, јединке, системе и екосистеме у опасности.

Jeff Silva is an American filmmaker, photographer and ethnographer, originally from Boston, whose work has been exhibited at festivals internationally. Jeff's work is often focused on themes of displacement and fragility, humanistically documenting populations, individuals, systems and ecologies at risk.

Рамона Бадеску је француско-румунска уметница, ауторка дечје литературе, позоришна уметница и песникиња. „Од земље“ је њен први филмски пројекат. Рамона је од 2002. издала више од 25 књига на француском, добила многа признања и медијску пажњу.

Ramona Badescu is a French-Romania artist, author of children's literature, theatre actress and poet. "Là où la terre" is her first film project. Ramona has published more than 25 books in French since 2002, garnering numerous accolades and press.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Кармен Алонсо је археолог и антрополог, директор за технику и науку при удружењу грађана „Кронос“ за археологију и баштину. Ово је њен први филм.

Carmen Alonso is an archeologist and anthropologist, Technical and Scientific Director of Cronos S.C. Arqueología y Patrimonio. This is her first movie.

Хуан Карлос Гарсија је режирао многобројне документарце о сеоском животу, природи и авантуристичким спортовима, као и рекламе за кампање солидарности.

Juan Carlos García has directed numerous documentaries on rural life, nature and adventure sports, as well as advertisements for solidarity campaigns.

De sal y tirera, un ritual funerario
Шпанија / Spain
17', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Кармен Алонсо, Хуан Карлос Гарсија / Carmen Alonso, Juan Carlos García
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Организација локалне самоуправе Кинтаналаре, Удружење за развој места Tierra de Lara / Junta administrativa de quintanalara, Asociación para el desarrollo de Tierra de Lara
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Кармен Алонсо / Carmen Alonso
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Хуан Карлос Гарсија / Juan Carlos García
МОНТАЖА / EDITED BY
Хуан Карлос Гарсија / Juan Carlos García
КОНТАКТ / CONTACT
almuenza@gmail.com

О соли и земљи, погребни ритуал Of Salt and Earth, a Funeral Ritual

Чим се родимо, крај нашег постојања се већ јавља на хоризонту нашег животног циклуса. Циљ ритуализације кроз објекте, речи и активности је да се нађе значење природног феномена смрти, и свако друштво има потребу да тражи најбољи начин за то. Негде у шеснаестом веку појавили су се нови начини сахрањивања, делом хришћански, а делом пагански, који могу да се примете по посебним врстама грнчарије: такозваним „тањирима и чинијама за со“. Овај обичај је мало познат и ретко изучаван, иако се јавља у широкој географској области. Археолошка ископавања у костурници Цркве светог Пантелеона у Квинтаналари, у провинцији Бургос у Шпанији, помоћи ће нам да осетимо ритуал који је тако необичан по свом пореклу и значењу.

From the time when we are born, the end of our existence hovers on the horizon of our life cycle. Ritualization, through objects, words and actions, aims to find meaning in the natural phenomenon of death, and each society seeks in this need the most appropriate way to carry it out. In about the sixteenth century, a new funerary practise emerged, partly Christian and partly pagan, which can be detected through the particular pottery types that it involved: the so-called "salt plates and bowls". This practise is little known and rarely studied although it was widespread geographically. The archaeological excavation in the ossuary at the Church of San Pantaleón in Quintanlara, in the Province of Burgos, Spain, will immerse us in this ritual that is so unusual in its origin and meanings.

Отец Байкал
Русија / Russia
86'43", 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Марина Марија Мјелник / Marina Maria Melnik
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Сергеј Мирошниченко, Студио Острво / Sergei Miroshnichenko, Studio Ostrov
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Марина Марија Мјелник / Marina Maria Melnik
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Јуриј Ермолин / Yuri Ermolin
МОНТАЖА / EDITED BY
Марина Марија Мјелник / Marina Maria Melnik
КОНТАКТ / CONTACT
marinamariya.doc@mail.ru

Отац Бајкал Father Baikal

Данашња ситуација на Бајкалу се назива еколошком катастрофом. Даши Намдаков, светски познат скулптор из Бурјатије, одлучио је да направи скулптуру која ће бити његово животно дело – „Отац Бајкал“, као поклон својој домовини. Дашијеве скулптуре се продају широм света: у Русији, САД, Британији, Кини, Новом Зеланду, Шпанији, Монголији, Казахстану, Француској, Финској, Тајвану, Италији и другим земљама. Скулптура је начињена да привуче пажњу јавности на проблеме животне средине око Бајкалског језера. Али, да ли ће Матица прихватити поклон „азијског Далија“? Да ли уметничко дело може да заустави еколошку катастрофу? Ово су питања која поставља документарни филм „Отац Бајкал“.

The condition of Baikal nowadays is called an ecological catastrophe. Dashi Namdakov, a world-famous sculptor from Buryatia, decided to make a main sculpture of his life – "Father Baikal" as a present for his Homeland. The sculptures of Dashi are sold worldwide in Russia, USA, Britain, China, New Zealand, Spain, Mongolia, Kazakhstan, France, Finland, Taiwan, Italy and other countries. The sculpture was created to attract public attention to the environmental problems of lake Baikal. But will the Motherland accept the present of an "Asian Dali"? Can a piece of art stop the ecological catastrophe? These are the questions raised by the documentary film "Father Baikal".

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Мелник Марина Марија Игоревна рођена је у Москви. Похађала је посебан програм на Сверуском универзитету Кинематографије ВГИК, на катедри за адвертајзинг. Од 2016. ради за Студио Остров под руководством С. В. Мирошниченка.

Melnic Marina Maria Igorevna was born in Moscow. She received secondary special education in Kktim at VGIK, faculty of "Advertising". Since 2016, she has been working at the Ostrov film Studio under the direction of S. V. Miroshnichenko.

Аргентина / Argentina

34'53", 2020

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Рубен Гузман / Ruben Guzman

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Рубен Гузман / Ruben Guzman

СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER

Рубен Гузман / Ruben Guzman

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Рубен Гузман / Ruben Guzman

МОНТАЖА / EDITED BY

Хелмут Коркова / Helmut Corcoba

КОНТАКТ / CONTACT

aktivfilm@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Поново мрак Dark Again

Рубен Гузман је медијски уметник, професор и истраживач, кустос медија и програмер. Његов рад укључује фотографију и медијске уметности, видео и експериментални филм као и периферне документарце.

Ruben Guzman is media artist, professor and researcher, media curator and programmer. His work spans from photography to media arts, from video and experimental film to peripheral documentaries.

Дух Ерика Бомана (1967-1924), шведско-аргентинског археолога и антрополога, враћа се на место својих истраживања високо на платоу Анда. Овај есејистички филм, делом биографски, а делом експериментални, описује Боманов живот као духа који лута неплодним пејзажима. Он размишља о човечанству, његовој константној и узалудној борби против времена и тешкоћи разумевања другог. Док лута сам, сећања и снови су испреплетани са његовим филозофским рефлексјама, све док не сретне другу душулуталицу: Карпанчи. Заједно, један ће другом запечатити судбину.

The ghost of Eric Boman (1967-1924), a Swedish Argentine archaeologist and anthropologist, returns to the place of his field studies high upon the Andean plateau. This essay film, partly biographical, partly experimental, depicts Boman's life as his ghost wanders through the barren landscapes. He reflects upon humanity, its constant and futile struggle against time and the difficulty to understand others. As he drifts alone, memories and dreams are interwoven with his philosophical reflections until he meets another wandering ghost: Carpanchay. Together, they will seal each other's destiny.

Аустралија, Индија / Australia, India

25', 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Дан Брага Улвеста / Dan Braga Ulvestad

ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY

Чару Менон / Charu Menon

СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER

Дан Брага Улвеста / Dan Braga Ulvestad

КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER

Кејлеб Веп / Caleb Ware

МОНТАЖА / EDITED BY

Ендрју Холмс / Andrew Holmes

КОНТАКТ / CONTACT

distribucion@promofest.org

Поред реке By the River

Дуж обале реке Ганг лежи Варанаси, најсветији од седам индијских светих градова и место где Хинду верници одлазе да умру, у нади да ће достићи мокшу – ослобађање од циклуса реинкарнације. У хиндуистичким списима је написано да душа мора да прође кроз 8,4 милиона реинкарнација пре него што оствари људску форму – једину која је у стању да достигне мокшу. Веровање гласи да је идеалан начин за постизање овога да особа умре у Варнасију и њен пепео буде присут дуж обале реке. Постоји неколико тзв. „хотела смрти“ за вернике који напуштају своје животе и долазе овде да чекају на смрт – неки чак и по 40 година.

Stretching along the river Ganges rests Varanasi, the holiest of India's seven sacred cities, and a place where devout Hindus go to die in hopes of achieving moksha – becoming liberated from the cycle of rebirth. Hindu scriptures say that a soul has to undergo 8.4 million rebirths before reaching the human form, the only form one can attain moksha, and dying in Varanasi and being cremated along the banks of the river is believed to be the ideal way of achieving this. Several so-called 'death hotels' exist to accommodate believers who abandon their lives and come here in wait for death – some for as long as 40 years.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Данијел Брага Улвеста је режисер норвешког порекла који живи у Берлину. Након што је радио са најбољима у индустрији дизајна покретних слика, почео је прича хумане приче искрене до срца, користећи медијум филма као оруђе.

Daniel Braga Ulvestad is a Norwegian director based in Berlin. After working alongside some of the best in the motion design industry on high-end projects, he is now on a path to tell human stories with honesty at its heart, using the film medium as his tool.

Historias del Cabo Corrientes
Шпанија, Колумбија / Spain, Colombia
77'6", 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Ђорди Естева / Jordi Esteva
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Ђорди Естева / Jordi Esteva
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Херман Пифано / Germán Piffano
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Алберт Серадо / Albert Serradó
МОНТАЖА / EDITED BY
Ћави Перез, Франсеск Естева, Лео Кастро /
Xavi Pérez, Francesc Esteva, Leo Castro
КОНТАКТ / CONTACT
info@moviesforfestivals.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Ђорди Естева је писац и фотограф који се специјализовао за Африку и Блиски исток. 2010. године почео је да прави документарце, обично црно-белом техником, засноване на световима који нестају, као што су анимизам у Африци или удаљено острво Сокотра.

Jordi Esteva is a writer and photographer specialised in Africa and Middle East. In 2010 he started filming documentaries –mostly in Black and White- centered in the worlds that are vanishing like the animism in Africa or the remote island of Socotra.

Приче Кабо Коријентеса

Stories of Cabo Corrientes

„Филм о причама заснованим на магичном реализму урођеничке заједнице у Колумбији“. Овај документарцац нас уводи у фантастичне и магичне приче становника Кабо Коријентеса (округа у Чокоу у Колумбији), где живи заједница Афроколумбијаца, чији су преци били робови за време шпанске колонизације. Они су фармери и рибари. Ни они најстарији се не сећају много тога о Африци. Можда постоје неки остаци усмених предања и прича. Имагинаријум у коме су, не тако давно, духови живели са људима, и магични реализам који се појављивао у свакодневном животу.

“A film about stories based on magical realism of an indigenous community in Colombia” The documentary immerses us in the fantastic and magical stories of the habitants of Cabo Corrientes (department of Chocó, Colombia) where a community of Afro-Colombians lives, descended from slaves from the Spanish colonization. They are farmers and fishermen. There is not much left in those elders of the living memory of Africa. Perhaps some remnants of oral literature and stories. An imaginary in which, not so long ago, the spirits lived with humans and the magical realism that appeared in everyday life.

Израел / Israel
25'18", 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Надав Харел / Nadav Harel
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Надав Харел / Nadav Harel
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Арик Моран / Arik Moran
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Надав Харел / Nadav Harel
МОНТАЖА / EDITED BY
Надав Харел / Nadav Harel
КОНТАКТ / CONTACT
amoran@humanities.haifa.ac.il

Силазак богиње

Avatara

У зони културне границе хиндуистичких Хималаја, Аватара („силазак“ на Санскриту) истражује живу религију обожавања богиње (шактизам) у удаљеној долини пастира. За земљораднике и пастире који су њени верници, присуство богиње је итекако стварно; брзо се наљути и увек је жељна приношења жртава, па их прогони у сновима и ритуалима, захтевајући потпуну покорност; истовремено је детињаста пријатељ и мајка која кажњава. У овом зачараном свету магичне креативности, сусрети са богињом су пролазни, интуитивни догађаји који воде до креативности, а за оне који су довољно сретни да је виде, и до краткотрајног спасења.

Set in the cultural frontier zone of the Hindu Himalaya, AVATARA (from Sanskrit, "descent") explores the lived religion of goddess worship (shaktism) in a remote pastoral valley. For her farmer and herder followers, the goddess's presence is all too real; quick to anger and ever-thirsty for, she haunts them in their dreams and rituals, demanding complete submission as both childlike friend and motherly punisher. In this enchanted world of magical creativity, the encounters with the goddess are transient, intuitive events that hold the key to creation and, for those lucky enough to see her, a short-lived salvation.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Надав Харел прави документарне филмове у Тел Авиву, где је основао продукцијску кућу „Noprocess films“. Његови филмови за тему имају дивљу природу, филозофију, медицину, лов и хиндуизам. Надавови радови се приказују широм света.

Nadav Harel is documentary filmmaker, based in Tel Aviv, where he founded the production house Noprocess films. His films specialize in wildlife, philosophy, medicine, hunting and Hinduism. Nadav's work was screened world wide in different venues.

Арик Моран је историчар и етнограф Индијских Хималаја. Докторирао је 2010. на Универзитету у Оксфорду и годину дана касније се прикључио Катедри азијске културе, где подучава и проучава усмене и писане историјске податке и ритуалне културе хималајских друштава.

Arik Moran is a historian and ethnographer of the Indian Himalaya. He completed his doctorate at the University of Oxford in 2010 and joined the Department of Asian Studies a year later, where he teaches and researches the oral and written histories and ritual cultures of Himalayan societies.

Србија / Serbia
29'58", 2018
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Светлана Миљанић / Svetlana Miljanić
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
РТВ Војводине / RTV Vojvodina
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Светлана Миљанић / Svetlana Miljanić
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Жељко Тот / Željko Tot
МОНТАЖА / EDITED BY
Урош Јандрић / Uroš Jandrić
КОНТАКТ / CONTACT
svetlanamiljanic@yahoo.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

У сну и на јави, цело село уметничко дело The Dream And The Reality, One Village One Piece Of Art

Светлана Миљанић је дуги низ година аутор документарних етнолошких, антрополошких филмова, креативних документарца, образовних емисија и серијала у РТВ Војводине, односно ТВ Нови Сад. За свој сценаристички и редитељски рад и посвећеност добила је многе награде и признања.

Svetlana Miljanić has been working for many years as an author of documentary ethnological and anthropological films, creative documentaries, educational program and series in network of RTV Vojvodina and TV Novi Sad. For her work and dedication in scriptwriting and directing work she was recognized through numerous awards and recognitions.

Миливој Бато Клепић, колекционар и трговац уметнинама, умногоме разочаран стањем у култури и односом државе према културном благу, одлази из Београда у своје родно место Подлокањ (Банат) и тамо покушава да направи ЦЕНТАР КУЛТУРЕ. Од старог и оронулог задружног дома прави Музеј, а на отвореном, под банатским небом, и галерију скулптура. У Музеју су смештене слике наших значајних ликовних стваралаца, драгоцене иконе (на стаклу и уља на платну) и велика збирка грнчарије. Бато Клепић изградио је и 18 ћуприја (ћупријица – како их назива) које су такође, саме за себе, уметничка дела. Чини све да село постане уређеније и у томе успева мењајући изглед и навике села с надом да ће зауставити његово нестајање. Држи се источњачке мудрости „да је човек дужан само свом завичају и никоме другом“.

Milivoj Bato Klepić, a collector and art dealer, greatly disappointed with the state of culture and the state's attitude towards cultural treasures leaves Belgrade for his hometown of Podlokani (Banat) and tries to build a CULTURE CENTER there. From the old and dilapidated cooperative home he makes a Museum, and in the open air, under the Banat sky, a gallery of sculptures. The Museum houses paintings by our important artists, precious icons (on glass and oil on canvas), and a large collection of pottery. Bato Klepić also built 18 parishes (ćuprijica – as he calls them), which are also, in themselves, works of art. He does everything to make the village more organized, and he succeeds in that by changing the appearance and habits of the village in the hope that it will stop its disappearance. He adheres to the Eastern wisdom "that a man is indebted only to his homeland and no one else".

Et si Babel n'était qu'un mythe ?
Француска / France
55'47", 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Сандрин Лонк / Sandrine Loncke
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Сандрин Лонк / Sandrine Loncke
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Сандрин Лонк / Sandrine Loncke
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Шарлот Кребс, Сандрин Лонк /
Charlotte Krebs, Sandrine Loncke
МОНТАЖА / EDITED BY
Роман Грезилон / Romain Grésillon
КОНТАКТ / CONTACT
sand.loncke@gmail.com

Шта ако је Вавилон само мит? What if Babel was just a Myth?

По наводима Уједињених нација, по један језик нестане на сваке две недеље. Пратећи младог истраживача који документује угрожени изоловани језик у јужном Чаду, филм нас упознаје са сељанима и њиховим односом према језицима. Из њихових сведочења откривамо богатство многојезичног људског рода кога чине милиони друштава, од којих свако непрекидно користи језик да кодира своје знање, културу, и много више – цео свој поглед на свет. Да ли се може рећи да је вишејезичност „природно“ стање људског рода? И колико још времена ће бити тако?

According to the UN, one language dies every two weeks. Following a young researcher documenting an endangered language isolate in southern Chad, the film goes out to meet villagers and explore their relation to languages. With their testimonies, one discovers a deeply multilingual humanity, made up of a myriad societies, each endlessly using language to encode its knowledge, its culture, and much more: its entire worldview. Could it be that multilinguism is the "natural" state of humanity? And for how much longer?

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Сандрин Лонк је француска етномузиколошкиња и сниматељка филмова. Ауторка је неколико књига о Фулани друштвима западне Африке (Буркина Фасо и Нигер) и награђеног дугометражног документарца „Плес са Водабијима“.

Sandrine Loncke is a French ethnomusicologist and filmmaker. She is the author of several books on West African Fulani Societies (Burkina Faso and Niger), and of the award-winning feature documentary "Dance with the Wodaabes".

ИНФОРМАТИВНИ ПРОГРАМ
INFORMATIVE PROGRAMME

Фотографија из филма Ламалера / Still from the film Lamalera

Хрватска / Croatia
46'30", 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Љиљана Шишмановић, Давор Борић /
Ljiljana Šišmanović, Davor Borić
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Љиљана Шишмановић, Хрватска радиотелевизија /
Ljiljana Šišmanović, Radio Television Croatia
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Давор Борић / Ljiljana Šišmanović, Davor Borić
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Дражен Петрач / Dražen Petrač
МОНТАЖА / EDITED BY
Анита Јованов / Anita Jovanov
КОНТАКТ / CONTACT
crnomerec@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Ако свих нас више нема
If We Were All Gone

Љиљана Шишмановић је рођена у Загребу. Дипломирала је хрватски језик и разредну наставу на Филозофском факултету у Загребу. Од 1994. ради на Хрватској радио-телевизији (HRT) као уредник културног програма.

Ljiljana Šišmanović was born in Zagreb. She graduated in Croatian Language and Elementary Education at the Zagreb Faculty of Philosophy. Since 1994 she has been working at Croatian Radiotelevision (HRT) as Culture Program Editor.

Какав је живот на малим острвима, у овом случају Малим и Велим Сраканима поред Лошиња? У Малим живи двоје а у Велим троје људи, и сваког дана они деле посебан острвски живот, који је већини нас необичан.

Овај филм прича причу о виталности острва која већ деценијама „умиру“ али стално настављају да живе мењајући се и остајући очувани. У овом парадоксу живе Сракањези – Ана и Вернер Кол на Малим и Силвано Скриванић и Бланка и Игор Рукавина на Велим Сраканама.

What is life like on small islands, in this case, Male and Vele Srakane near Lošinj? At the Male there are two and at the Vele three persons, and every day they share the special island life, unusual for most.

It tells the story of the vitality of islands that have been “dying” for decades, but yet keep living: changing at the same time as well as being conserved. This is paradox in which the Srakanjezi live – Ana and Werner Kohl in Mali, and Silvano Skrivanić and Blanka and Igor Rukavina in Veli Srakane.

El tren de los pies ligeros
Француска / France
76', 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Мигел Коелхо / Miguel Coelho
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Дебора Минцер / Deborah Münzer
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Мигел Коелхо / Miguel Coelho
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Луис Монталво / Luis Montalvo
МОНТАЖА / EDITED BY
Урсуа Перез Рубио / Urzua Perez Rubio
КОНТАКТ / CONTACT
miglcoelho@gmail.com

Воз који иде лагано
The Light Footed Train

Воз звани Ел Ћепе пролази северозападном Мексика. Иде од мора до пустиње. У средини лежи грандиозна Сијера Тарахумара. Ел Ћепе је наш портал према овом изолованом свету. Они који овде живе, Рарамури, Јореме и Менонити, чувају своју визију света и начин живота. Како да им приђете ако сте странац? Како да путујете када желите да напустите стазе и оставите отиске стопала?

The train named El Chepe crosses the northwest of Mexico. He's going from sea to the desert. In the middle lies the grandiose Sierra Tarahumara. El Chepe is our portal towards that isolated world. Those who live there – Raramuri, Yoreme and Mennonites – hold to their vision of the world and their ways of life. How to approach them, when you're a foreigner? How should you travel, when you want to open trails and leave footprints?

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Мигел Коелхо је студирао у француској школи документарног филма „Атеље Варан“. Режирао је два документарна филма: „Једно око да види, друго да осећа“ (2001) и „Алда“ (2006). Радио је и као наставник филмске уметности и уредник.

Miguel Coelho studied at the French documentary school "Les Ateliers Varan". He directed two short documentaries "One eye to see, the other to feel" (2001) and "Alda" (2006). He worked as cinema teacher and editor.

Die geschlossene Welt der Gabor
Немачка / Germany
43', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Јулија Чабиа, Мариан Киш / Julia Csabai, Marian Kiss
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Телекулт филмска и медијска продукцијска куќа /
Telekult Film und Medienproduktion GmbH
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Јулија Чабиа, Мариан Киш / Julia Csabai, Marian Kiss
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Иштван Имре / István Imreh
МОНТАЖА / EDITED BY
Мариан Кис / Marian Kiss
КОНТАКТ / CONTACT
k.marian@berlin.de

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Маријан Киш је одрасла у Будимпешти. Студирала је сликарство и графику на Уметничкој академији у Дрездену, Будимпешти и Келну. Од 1982. живи у Берлину као писац, режисер и уредник.

Marian Kiss grew up in Budapest. She studied Painting and Graphics at the Academy of Art in Dresden, Budapest and Cologne. Since 1982 he is an author, director and editor living in Berlin.

Јулија Чабиа је одрасла у Будимпешти, а сада живи у Берлину. Радила је као новинар у области културе, прво у штампаним новинама, а од 1999. године као ТВ новинар, аутор филмова и писац.

Julia Csabai grew up in Budapest, now lives in Berlin. She worked as a cultural journalist, first in prints and since 1999 as a TV-Journalist, filmmaker and author.

Затворени свет Габора

The Gabor

Село Крачунел у легендарној Трансилванији је центар света за Габор Роме. Овде их живи више од хиљаду. Мушкарци носе велике црне шешире, а жене дуге шарене хаљине. Одсечени од света, чувају своје вредности и ритуале већ више од 500 година. Најважнији догађај је венчање – то је основа заједнице. Пратимо венчање Мундраса и Бобис, а упознаћемо и друге габорске породице.

The village of Karácsonyfalva in legendary Transylvania is the center of the Gabor gypsies. Over 1000 live there. The men wear large black hats, the women long colored skirts. Sealed off from the world they have been defending their values and rituals for over 500 years. Their most important event is the wedding – it is the basis of their community. We follow Mundras' and Bobbis' marriage and also meet some other Gabor families.

Зикр – дервишкиот верски обред во Скопје
Северна Македонија / North Macedonia
32'21", 2019

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Виктор Трајановски / Viktor Trajanovski
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Виктор Трајановски / Viktor Trajanovski
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Филип Јорданов / Filip Jordanov
МОНТАЖА / EDITED BY
Станислава Трајановска /
Stanislava Trajanovska
КОНТАКТ / CONTACT
trajanovskiv@yahoo.com

Зикр – дервишки верски обред из Скопља

Dhikr – the dervish ritual in Skopje

Овај филм представља дервишки ритуал, зикр у Скопљу, који изводе припадници великог броја дервишких редова, као што су кадри, рифаи, садие и халвети-карабаши, који припадају езотеријској страни ислама – суфизму.

Читав обред је покривен, од самог почетка па до транса, када се дервиши пробадају оштрим предметима, докажујући циљ обреда – да буду уједињени са Алахом, то јест са Богом.

This film presents a dervish ritual dhikr in Skopje, performed by members of a number of dervish orders, including: Qadiri, Rifa'i, Sadia and Khalwati-karabashi, belonging to the esoteric branch of Islam – sufism.

The whole ritual is included, from the very beginning to the trance when the dervish impale themselves with sharp objects, proving the goal of the ritual – to become one with the Alah – the God.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Виктор Трајановски рођен је у Охриду. Има магистратуру са етнологије, тренутно је докторанд на Институту за етнологију и антропологију у Скопљу. Његов предмет занимања су дервишки редови који егзистирају у исламу.

Viktor Trajanovski was born in Ohrid. After completing the Master studies in Ethnology, he is presently a Doctoral student at the Institute for Ethnology and Anthropology in Skopje. He is interested in dervish orders existing within Islam.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Штефан Хилперт је студирао режију документарног филма на Универзитету телевизије и филма у Минхену, а докторску тезу из филмских студија бранио је на Универзитету у Кембриџу. Ради као режисер документарних филмова и реклама.

Stephan Hilpert studied Documentary Film Directing at the University of Television and Film Munich and wrote a PhD thesis in Film Studies at the University of Cambridge. He works as a documentary and advertising film director.

Немачка / Germany
90', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Штефан Хилперт / Stephan Hilpert
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Штефан Хилперт у ко-продукцији са ЗДФ телевизијском кућом и Универзитетом телевизије и филма из Минхена / Stephan Hilpert in co-production with ZDF-Das kleine Fernsehspiel and the University of Television and Film Munich
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Штефан Хилперт / Stephan Hilpert
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Даниел Замер / Daniel Samer
МОНТАЖА / EDITED BY
Мириам Мерк / Miriam Märk
КОНТАКТ / CONTACT
mail@stephanhilpert.com

Конго зове Congo Calling

У источном Конгу, погођеном кризом и једним од најсиромашнијих региона света, три хуманитарна радника из Европе приморана су да се запитају шта то значи помагати људима. Француско-шпански економиста схвата да своје конгоанске колеге доводи у велико искушење својим фондовима за пројекте. Немачки хуманитарни радник не жели да оде у пензију после 30 година у Африци. А веза младе Белгијанке је на проби када њен дечко Конгоанац постане општепознат критичар режима. Дубоко лични погледи на заједничко постојање и сарадњу између Европе и Африке и питање – колико помоћ Запада стварно помаже?

In crisis-ridden eastern Congo, one of the poorest regions on earth, three European aid workers are forced to question what it means to help. A French-Spanish economist realizes that he is leading his Congolese colleagues into great temptation with his project funds. A German aid worker is resisting retirement after 30 years in Africa. And the relationship of a young Belgian is put to the test when her Congolese boyfriend becomes a high-profile regime critic. Deeply personal insights into coexistence and cooperation between Europe and Africa – and the question: how helpful is the help of the West?

Данска / Denmark
54', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Карстен Тади / Karsten Tadie
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Карстен Тади / Karsten Tadie
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Елвин Мисимовић / Elvin Misimovic
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Матијас Ревез / Matias Revez
МОНТАЖА / EDITED BY
Карстен Тади / Матијас Ревез,
Вибе фан дер Флит / Karsten Tadie,
Matias Revez, Wiebe van der Vliet
КОНТАКТ / CONTACT
ktadie@gmail.com

Ламалера Lamalera

За становнике Ламалере, њихова древна техника лова је главни извор живота. Али времена се мењају како млади напуштају село, а спољашњи свет врши притисак да се престане са китоловом. Четири јединствене особе нас уводе у свој свет док истражујемо њихове свакодневне животе. Публика ће из прве руке сазнати о једној од последњих домородачких култура китоловаца, откривајући како су им све сфере живота обликоване ловом на китове.

For people of Lamalera, their ancient hunting technique is their main source of livelihood. But times are changing as the youth are leaving the village while there is pressure from the outside world to end the whaling. Four unique individuals take us into their world as we explore their daily lives. The audience will gain an intimate first-hand account of one of the world's last indigenous whaling cultures, revealing how all aspects of life is shaped by their whaling.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Карстен Тади има мастер диплому из Међународног развоја и друштвене антропологије са универзитета Роскилде у Данској. У свом првом филму „Ламалера“, Карстен комбинује своју страст ка снимању филмова и своје дуго животно искуство у раду са домородачким народима.

Karsten Tadie has a MA within International Development Studies and social Anthropology from Roskilde University, Denmark. With his first film Lamalera, Karsten combines his passion for filmmaking and his long work experience with indigenous peoples.

Србија / Serbia
30', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Александрија Ајдуковић /
Aleksandrija Ajduković
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Небојша Миљковић /
Nebojša Miljković
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Александрија Ајдуковић /
Aleksandrija Ajduković
МОНТАЖА / EDITED BY
Милош Кораћ / Miloš Korać
КОНТАКТ / CONTACT
n_miljkovic@hotmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Модни журнал Србије 2020
Serbia Fashion Journal 2020

Александрија Ајдуковић је рођена у Осијеку. Дипломирала је на Академији уметности „БК“ у Београду 2004. године, одсек фотографија, у класи Милана Алексића. Од 2005. члан је УЛУСА, а од 2006. у статусу самосталног уметника.

Aleksandrija Ajduković was born in Osijek. She graduated from Art Academy “BK” in Belgrade in 2004, at the department of Photography, under the mentor Milan Aleksić. She has been a member of ULUS since 2005 and an independent artist since 2006.

Модни журнал Србије 2020 је експериментални документарцац о преиспитивању жанра филмског журнала кроз елаборативни приказ одевне праксе у Србији. Експериментални журнал структурно је слојевит. Након сваке приче о појединачној особи: Милану Јозићу, Демушу Зорјанију, Виорики Магди следи монтажна секвенца која тематизује неки посебни одевни предмет, културолошки проблем или конкретан модни аспект те особе.

Serbia Fashion Journal 2020 is an experimental documentary on reconsidering the genre of film journal through the elaborative presentation of dress practice in Serbia. The experimental journal has numerous structural layers. Each story on an individual: Milan Jozić, Demuš Zorjani, Viorika Magda, is followed by a montage sequence on topic of a particular dress piece, culturological issue or specific fashion aspect of that person.

Србија / Serbia
12', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Небојша Илић Илке / Nebojša Ilić Ilke
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
ЈУГ филм Власотинце /
JUG film Vlasotince
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Небојша Илић Илке / Nebojša Ilić Ilke
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Небојша Илић Илке / Nebojša Ilić Ilke
МОНТАЖА / EDITED BY
Небојша Илић Илке / Nebojša Ilić Ilke
КОНТАКТ / CONTACT
Ilke.016@gmail.com

Није важно одакле сам
It is not important where I am from

Пошавши са Сплитске риве, на путу дугом пет хиљада километара, од северозапада до југоистока Балкана, учесници 9. по реду Балкан релија обилазе државе балканске и лепе регије њихове. Склапају пријатељства која остају заувек. „Нема Балкан релија без Власотинца. Поново смо овде јер ваш град постаје традиционални део руте. Сарадња са вама је сваке године све боља. Ви сте најбољи домаћини са највећим срцем!“ речи су Жељана Ракеле, председника BMW Мото клуба „Далмација“, једног од оснивача и организатора Балкан релија. Онај ко једном дође заувек заволи Власотинце!

Having left the Croatian seacoast near Split, the members of the 9th Balkan Rally travel through the beautiful Balkan countries, covering 5000 km during their journey from the Northwest to the Southeast of the Balkans. Friendships they form are everlasting. “There is no Balkan Rally without Vlasotince. We are here again because your town is a traditional part of our route. The cooperation with you gets better every year. You are the best hosts with the biggest heart!” says Zeljan Rakela, president of BMW Motorist Club “Dalmatia” and one of the founders and executives of Balkan Rally. Whoever visits Vlasotince once, will love it forever!

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Небојша Илић је рођен у Власотинцу. Своју каријеру започиње 1994. године као сниматељ локалне телевизије. Крајем 2005. године стиче диплому телевизијског и филмског сниматеља. Председник је Удружења филмских, телевизијских, аудио и WEB стваралаца „ЈУГ ФИЛМ“ Власотинце.

Nebojša Ilić was born at Vlasotince. He started his career in 1994 as a cameraman for a local television channel. By the end of 2005 he graduated as TV and Film Cameraman. He is the president of Association of Film, TV, Audio and WEB creators “JUG FILM” in Vlasotince.

Србија, Словенија / Serbia, Slovenia
22'55", 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Драгомир Зупанц / Dragomir Zupanc
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Саша Вребич, Владимир Шојат, Алеш Павлин,
Андреј Стритоф / Saša Vrebič, Vladimir Šojat,
Aleš Pavlin, Andrej Stritof
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Драгомир Зупанц / Dragomir Zupanc
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Горан Мусић / Goran Musić
МОНТАЖА / EDITED BY
Владимир Шојат / Vladimir Šojat
КОНТАКТ / CONTACT
m.vondada@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Драгомир Зупанц рођен је 1946 у Љубљани, Словенија. Дипломирао је филмску и телевизијску режију на ФДУ у Београду. Члан УФУС од 1972. Сценариста је и редитељ више ТВ филмова за РТС, РТВЦГ, као и РТВСЛО.

Dragomir Zupanc was born in 1946 in Ljubljana, Slovenia. He graduated from Film and TV directing at the Faculty of Dramatic Arts in Belgrad. He is a member of the Organization of Film Artists of Serbia since 1972. He is the scriptwriter and director of several TV films produced by RTS, RTVCG, as well as RTVSLO.

Решетари са Црвеног крста: век трајања у Београду
Sievmakers from Red Cross: A Century of Existence in Belgrade

Ситарска радионица на Црвеном крсту у Београду постоји већ 100 година. Словенац из Рибнице Едо Цвар је по завршетку Првог светског рата почео да се бави израдом сита и решета. Довео је у Београд полазнике из Рибнице, а међу њима свог рођака Ивана Дебељака. Производе израђене у радионици продавали су у Србији и Војводини. У Етнографском музеју у Београду отворена је изложба о овој радионици и њеном садашњем власнику, Ивану Дебељаку млађем.

The sieve-making workshop in Belgrade's Crveni krst neighborhood exists for over a century now. A Slovenian from Ribnica, Edo Cvar, began making sieves after the end of the First World War. He brought in students from Ribnica, including his cousin Ivan Debeljak. Products made in the workshop were sold in Serbia and Vojvodina. An exhibition dedicated to the workshop and its current owner, Ivan Debeljak Jr, was opened in the Ethnographic Museum in Belgrade.

Servidão
Бразил / Brazil
72', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Ренато Барбиери / Renato Barbieri
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Ренато Барбиери / Renato Barbieri
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Ренато Барбиери / Renato Barbieri
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Рејналдо Зангранђи / Reynaldo Zangrandi
МОНТАЖА / EDITED BY
Нето Боржес / Neto Borges
КОНТАКТ / CONTACT
servidaoofilme@gmail.com

Ропство
Servitude

Дугометражни документарни филм о модерном ропском раду у бразилској Амазонији. Радници са села су поробљени на линијама дефорестације у северном Бразилу и постоји неколико врста аболициониста. Иако се ропски услови рада под бразилским правним системом сматрају криминалним делом, ропство се у Бразилу практикује већ пет векова. Ауреа закон је укинуо класично ропство и поробљенима дао права трговине и власништа, али није дошло до промене радног права, које је остало исто. Гласом наратора Негре Лија, овај документарцац гласно говори о једном од најгорих проблема Бразила.

A feature-length documentary about contemporary slave labor focusing on the Brazilian Amazon. Rural workers enslaved on deforestation fronts in northern Brazil and abolitionists of different strands were heard. Although slave-like working conditions are considered a criminal offense under the Brazilian Criminal Law, servitude has been practiced in Brazil for five centuries. The Áurea Law abolished classical slavery, which gave trade and property rights of the enslaved, but did not transform labor relations, which lingered. With narration by Negra Li, the documentary is a resounding record of one of the greatest ills in Brazil.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Ренато Барбијери је режисер, продуцент и сценариста филмова. Ради као креативни директор GAYA филма. Његова награђена дела су „Cora Coralina – Todas as Vidas“, „Atlântico Negro – na Rota dos Orixás“, „Do Outro Lado da Sua Casa“, „As Vidas de Maria, Lendas Animadas“ и многа друга.

Renato Barbieri is a film director, producer and screenwriter. He works as a Creative Director for GAYA Films. His award-winning works include Cora Coralina – Todas as Vidas, Atlântico Negro – na Rota dos Orixás, Do Outro Lado da Sua Casa, As Vidas de Maria, Lendas Animadas and others.

Svetozár Stračina
Словачка / Slovakia
58', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Павол Барабаш / Pavol Barabas
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Алена Косцова / Alena Koscova
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Павол Барабаш / Pavol Barabaš
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Павол Барабаш, Мартин Барабаш /
Pavol Barabas, Martin Barabas
МОНТАЖА / EDITED BY
Робо Каровиц / Robo Karovic
КОНТАКТ / CONTACT
alena@k2studio.sk

РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Светозар Страчина
Svetozar Stracina

Павол Барабаш је један од најпопуларнијих словачких филмских режисера. Он стоји иза мноштва филмова о планинама и авантурама, са људима у екстремним условима. Његови филмови су награђени са више од 300 националних и међународних награда.

Pavol Barabáš is one of the most popular Slovakian film directors. He is the man behind a wide range of mountain and adventure films involving people in extreme conditions. His films have been awarded with more than 300 national as well as international prizes.

Портрет Светозара Страчине је омаж изузетном композитору који је за собом оставио огромно, значајно музичко завештање. Био је изузетан уметник који се није уклапао ни у једну „фиоку“. Боем који је сагледавао душом и култивисао аутентични фолклор. Страчина не само да је значајно допринео етномузиколошком репертоару, него је и лично компоновао легендарну филмску музику за велики број остварења.

The portrait of Svetozar Stracina pays a tribute to an extraordinary music composer who has left behind a vast, significant musical legacy. He was an extraordinary artist who stands out from any “folder”. A boheme who perceived inherently and cultivated the authentic folklore. Stracina not only substantially contributed to the ethnomusicological repertoire, he composed an enormous amount of legendary film music, too.

Португал, Мађарска / Portugal, Hungary
87', 2020
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Јудит Калмар, Селин Косте Карлајо /
Judit Kalmar, Celine Coste Carlisle
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Селин Косте Карлајо, Јудит Калмар /
Celine Coste Carlisle, Judit Kalmar
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Јудит Калмар, Селин Косте Карлајо /
Judit Kalmar, Celine Coste Carlisle
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Габор Халаш HSC / Gabor Halasz HSC
МОНТАЖА / EDITED BY
Паола Миранда, Мари Миклос, Ђерђи Ретфалви /
Paula Miranda, Mari Miklos, Gyorgyi Retfalvi
КОНТАКТ / CONTACT
charnecabubble@gmail.com

Тишина – Гласови Лисабона
Silencio – Voices of Lisbon

Тишина – Гласови Лисабона је документарни филм смештен у позадину центрификованог Лисабона. Трагом Селин – локалне странкиње која већ 20 година живи у Португалу упознајемо се са Ивон Диас и Мартом Мирандом, две уметнице из различитих генерација које се боре за опстанак своје уметности и своје заједнице. Њихов заједнички језик је Фадо, традиционални музички стил који говори о свакодневној животној борби. Текстом песама фада који нас воде кроз причу, филм истражује однос између певача фада и света који се непрекидно мења.

Silence – Voices of Lisbon is a documentary set amongst the backdrop of a gentrified Lisbon. Following the footsteps of Celine – a local foreigner who has lived in Portugal for 20 years – we are introduced to Ivone Dias and Marta Miranda, two artist from different generations who fight for the survival of their art and their community. Their common language is Fado, a traditional style of music that talks about the daily struggle of living. With the lyrics of fado songs taking us through the story, the film explores the relationship between fado singers and the ever changing world around them.

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Јудит Калмар и **Селин Косте Карлајо** су филмске стваратељке из различитих области: Селин је швајцарско португалска визуелна уметница, а Јудит, мађарска новинарка.

Judit Kalmar and **Celine Coste Carlisle** are filmmakers who come from different fields: Celine is a Swiss Portuguese visual artist, and Judit, a Hungarian journalist.

СТУДЕНТСКИ ПРОГРАМ STUDENT PROGRAMME

Фотографија из филма Твер Карели: бити или не бити? / Still from the film Tver Karelian: be or not?

Yib
Мексико / Mexico
65', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Озан Мермер / Ozan Mermer
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Озан Мермер / Ozan Mermer
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Озан Мермер / Ozan Mermer
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Даниел Суњига / J. Daniel Zúñiga
МОНТАЖА / EDITED BY
Есперанца Ривера Волмер /
Esperanza Rivera Vollmer
КОНТАКТ / CONTACT
cesar@elccc.com.mx , asis.cccfestivales@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Корени

Roots

Озан Мермер је рођен и одрастао у Берлину. Студирао је филмску режију на Универзитету телевизије и филмске музике у Минхену. Касније се специјализовао за документарни филм у реномираној филмској школи Centro de Capacitacion Cinematografica у Мексико Ситију.

Ozan Mermer was born and raised in Berlin. He studied film direction at University of Television and Film Music in Munich. Later, he specialized his studies towards documentary film making at the renowned film school Centro de Capacitacion Cinematografica in Mexico-City.

У аутономној зони између Мексика и Гватемале, где никада раније није постојала граница, а данас ју је тешко прећи, живе две девојчице од 11 година из племена Маја, које желе да промене своје животе музиком. Али две веома различите рођаке, Алехандра и Алеида, имају веома различите идеје о томе шта порекло значи. Да ли музика има моћ да промени нечији живот? И шта значи потрага за идентитетом када је неко одвојен од сопственог порекла?

In an autonomous zone between Mexico and Guatemala, where a border never existed before and is now difficult to pass, two eleven-year-old Maya girls try to change their lives through music. However, the very different cousins, Alejandra and Aleida, also have very different ideas of what origin means. Does music have the power to change a life? And what does the search for identity mean when one has been separated from one's own origin?

Етиопија, Немачка
/ Ethiopia, Germany
35', 2018
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Соломон Меконен /
Solomon Mekonen
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Соломон Меконен /
Solomon Mekonen
МОНТАЖА / EDITED BY
Соломон Меконен /
Solomon Mekonen
КОНТАКТ / CONTACT
leuleselam@gmail.com

Мејлови мојој млађој сестри

Emails to my Little Sister

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

„Мејлови мојој млађој сестри“ је филм антрополошког типа начињен за потребе мастер тезе о феноменологији искуства црнаца у Берлину. Али радња филма се дешава у Етиопији, где се идентитет црнаца рефлектује кроз разговоре брата и сестре преко електронске поште. Овај филм је резултат аутоетнографског истраживања од стране аутора, и бави се историјским и тренутним односом Запада и Африке. Брат који живи северно од Медитерана и сестра на југу откривају шта тај однос укључује, и на који начин утиче на њихове животе и обликује их.

Emails to My Little Sister is an anthropologically intended film created as part of an MA thesis project concerning the phenomenology of Blackness in Berlin. The film, however, takes place in Ethiopia where becoming Black is reflected back on in siblings' email conversations. The film is a result of an autoethnographic research of the author and deals with a historical and ongoing relationship between the West and Africa. A brother who lives north of the Mediterranean and a sister south of it discover what that relationship entails and how it affects and shapes their lives.

Соломон Меконен снима филмове у Берлину, а заинтересован је за визуелно причање прича заснованих на антропологији. Његова истраживачка интересовања укључују деколонизацију, истраживања квир-идентитета и замишљање алтернативних будућности.

Solomon Mekonen is a Berlin-based filmmaker, interested in visual storytelling grounded in anthropology. His research interests include decolonization, queer studies and imagining alternative futures.

Црна Гора / Montenegro
15'25", 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Сеад Шаботић / Sead Šabotić
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Бранимир Жугић / Branimir Žugić
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Сеад Шаботић / Sead Šabotić
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Иван Чојбашић / Ivan Čojbašić
МОНТАЖА / EDITED BY
Невена Бакић, Иван Зиројевић /
Nevena Bakić, Ivan Zirojević
КОНТАКТ / CONTACT
Seadssabotic41@gmail.com

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Сеад Шаботић дипломирани ФТВ редитељ, са завршеним постдипломским специјалистичким студијама на истом факултету, ФДУ Цетиње. Тренутно је на мастер студијама на Факултету драмских уметности у Београду.

Sead Šabotić graduated in film and TV directing and completed postgraduate specialist studies at the same college, Faculty of Drama Arts at Cetinje. He is presently at his Master studies at Faculty of Drama Arts in Belgrade.

Некоме своме

Ours

На северу Црне Горе на потезу између Петњице и Берана брачни пар обилази родно имање на којем су саграђене куће њихових рођака који живе у иностранству и који су трајно напустили своју домовину. Овај крај Црне Горе препознатљив је по великом броју исељеничких породица иза којих су остале само празне куће на осами. Родбина из иностранства долази једном годишње на пет дана. Они су једини посетиоци тих кућа током године. Редитељ ово путовање поставља као метафоричко путовање у свет оживљавања давно заборављених породичних односа који се хладе услед одласка.

In northern Montenegro, in the area between Petnjica and Berane, a married couple visits the family estate with houses of their relatives who left the country permanently to live abroad. This part of Montenegro is recognizable by a large number of emigrant families who left their empty houses unattended. The relatives from abroad visit them once a year for five days. They are the only visitors to these houses throughout the year. The film director sets this journey as a metaphoric journey into the world of resurrecting the long-forgotten family relationships getting colder after the departures.

Тверские карелы: быть или нет?
Русија / Russia
15', 2019
РЕЖИЈА / DIRECTED BY
Максим Артемев / Maksim Artemev
ПРОДУКЦИЈА / PRODUCED BY
Максим Артемев / Maksim Artemev
СЦЕНАРИО / SCRIPTWRITER
Максим Артемев / Maksim Artemev
КАМЕРА / CINEMATOGRAPHER
Алиса Фефилова / Alisa Fefilova
МОНТАЖА / EDITED BY
Максим Артемев / Maksim Artemev
КОНТАКТ / CONTACT
maks.art.film@yandex.ru

Твер Карели: бити или не бити?

Tver Karelian: be or not?

Карели су балтичко-финска етничка група у области Карелије. Од 13. века Карели су се често сукобљавали са Новгородом и Шведском. Новгород је покушавао да Кареле преобрати у православље. Шведска је Кареле прво преводила у католичанство, а касније у лутеранизам. Један број Карела није желео никакве промене вере, ни у православље ни у лутеранизам, па су морали да побегну до реке Волге. Касније их је руски цар позвао да се скрасе у области поред реке. Овај кратки документарцац је о једној групи православаца у Русији – Твер Карелима. Прошло је пет векова. Каква је данас ситуација са овим народом?

Karelians is a Baltic-Finnic ethnic group in Karelia region. Since the 13th century, Karelians often fought against Novgorod and Sweden. Novgorod made the attempts to convert Karelians to Orthodoxy. Sweden brought Karelians to Catholic Church first and later to Lutheranism. One part of Karelians didn't want any religious changes, neither Orthodoxy nor Lutheranism, so they had to run away to Volga River. They were later invited by the Russian Tsar to settle in the lands near the river. This short documentary film is about one Orthodox group of people in Russia – Tver Karelians. Five centuries have gone. What is the actual condition of the people?

РЕЖИЈА / DIRECTED BY

Максим Артемев је рођен у Сосновом Бору, граду близу Сент Петербурга. Дипломирао је на катедри за филм државног Универзитета за културу у Сент Петербургу. Касније је наставио студије на катедри за филм Универзитета уметности у Хамбургу.

Maksim Artemev was born in Sosnovy Bor, a town near St. Petersburg. He graduated at Film department of state University of Culture in St. Petersburg. Later he continued his studies at Film department of Art University in Hamburg.

Редакција научног програма – пола века и још приде

Јелена Мицић, Александра Шарковић, Илија Церовић

Scientific Program Editorial Board – half a century and counting

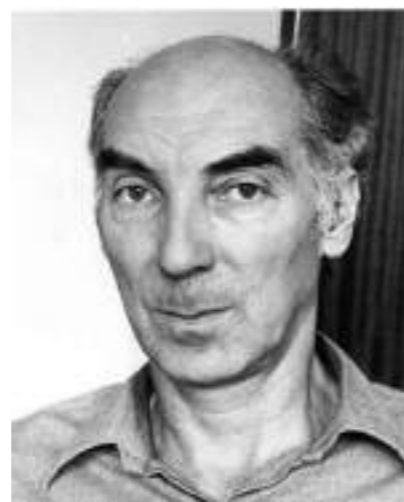
Jelena Micić, Aleksandra Šarković, Ilija Cerović

Радивој Раша Попов / Radivoj Raša Popov

Да су поносне осниваче Редакције научног програма Телевизије Београд питали како ће изгледати и на који начин ће радити Редакција после тачно пола века, засигурно нико не би измаштао тај 1. мај 2020. који смо дочекали закључани у кућама услед пандемије вируса корона, уз компјутере, радећи емисије у заједничком виртуелном простору преко интернета. Физички одвојени једни од других, сви који учествују у процесу производње и емитовању Научног програма, данас користе предности дигиталних технологија и интернета, извештавајући у исто време о достигнућима вештачке интелигенције која прети да укине бројна занимања, укључујући и новинарство.

Данас, када су камере све мање и лакше, а оптика све сензитивнија, када се снимљени материјал чува

Војислав Чолановић / Vojislav Čolanović

If the proud founders of Scientific Program Editorial Board at Television Beograd were asked how the Unit would look like and how it would function exactly half a century later, certainly nobody would imagine that we would all spend that May 1st 2020 locked inside our homes due to coronavirus pandemic, sitting by our computers and preparing program in the shared virtual space through the Internet. Physically separated from each other, all of us who participate in production and broadcasting of the Science Program are now using the advantages of digital technologies and Internet, and at the same time reflect on the achievements of artificial intelligence that threatens to extinguish numerous occupations, including journalism.

Today, when cameras are continuously becoming smaller and lighter, and the optical parts are increasingly

у меморији хард диска, а монтажа ради у различитим компјутерским програмима, јако је тешко замислити време када су се телевизијске емисије снимале гломазним и тешким камерама, а монтажа састојала од сецкања и лепљења претходно развијене филмске траке. А управо је тако било када је настајала Телевизија Београд, у којој је паралелно са информативно-политичким и културно-забавним, почео да се приказује, а онда и производи образовно-научни телевизијски садржај.

Инсерт из руског научног филма „Спутњик“ приказан на Телевизији Београд 1958. одшкринуо је „прозор у свет“ и за научне садржаје. Снажан подстрек за популаризацију науке путем новог медија пружио је Међународни фестивал наудотехничког филма одржан 1958. у Београду. Проф. Павле Савић, светски познати истраживач нуклеарне фисије, оснивач Нуклеарног института у Винчи, предложио је студента Електротехничког факултета у Београду, касније и једног од уредника у Редакцији научног програма, Александра Ђулејића да као „стручно лице обавља уреднички посао око приказивања научних прилога и филмова на Телевизији Београд“. И то су зачеци будуће Научне редакције, чијем оснивању је претходило формирање Образовно-научног програма 1964. под руководством Мирољуба Јевтовића.

Прва серија образовно-научног карактера носила је назив **Из индустрије – за индустрију**. Имала је 20 епизода, а уредници су били Игор Холотков и Душан Миловановић. Прву награду за емисије научног карактера Телевизија Београд добила је 1965. године на фестивалу на Бледу за једну епизоду серије **Човек и рад**. Следеће, 1966. године, на истом фестивалу, прва награда је припала опет београдској телевизији за емисију из серије **Речник живота**, а своје треће учешће на бледском фестивалу, 1972. године, научни програм обележава наградом и за емисију **Лепенски Вир**.

Научна редакција је званично формирана 1. маја 1970. године, а њен први, конкурсом изабрани уредник био је књижевник Војислав Чолановић.

sensitive, when the recorded material is stored in the hard disk memory while the editing process is performed in various computer programs, it is quite difficult to imagine the time when TV shows were filmed with bulky, heavy cameras while editing consisted of cutting and pasting physical pieces of film tape by hand. And that was a normal practice at the time when Television Beograd was beginning to broadcast and later also to produce its own educational-scientific TV material, in addition to informative-political and cultural-entertainment programs.

The insert from the Russian science film “Sputnik”, presented at Television Beograd in 1958, also opened the “window into the world” for the scientific content. One strong push toward popularization of science through this new media came from the International Science and Technology Film Festival, which took place in Belgrade in 1958. Prof. Pavle Savić, globally renowned researcher of nuclear fission, founder of Nuclear Institute in Vinča, suggested that Aleksandar Đulejić, student at the Faculty of Electrical Engineering in Belgrade and later one of the Editors at the Scientific Program Editorial Board, “as an expert in science, should be performing the job of the editor in broadcasting the science reports and films at Television Beograd”. These were the very beginnings of the later Scientific Program Editorial Board, which was preceded by the establishment of the Educational-Science Program, under leadership by Mirosljub Jevtović, starting in 1964.

The first series of educational-science character was titled **From industry – to industry**. There were 20 episodes and editors were Igor Holotkov and Dušan Milovanović. The first award for a program of scientific character was awarded to Television Beograd in 1965, at the festival in Bled, for an episode belonging to the series **Man and Work**. Next year, in 1966, the first prize at the same festival was again awarded to TV Beograd for an episode in the series **Dictionary of Life**, while at its third participation at Bled Festival, in 1972, the scientific program earned another award for the program **Lepenski Vir**.

Scientific Program Editorial Board was officially formed on May 1st 1970, and its first editor was author Vojislav Čolanović, who was chosen among the formal applicants.

Прва серија коју је 1970. године произвела и емитовала новоформирана Редакција била је **Наука 70**. Имала је 11 епизода у трајању од по 45 мин. Уредници су били Иља Слани, Александар Ђулејић и Драган Јевтић. После ње, низале су се серије **Савремени свет, Енциклопедија, Дијагнозе, Будућност која је почела, Хоризонти, 30 дана у науци, Последња оаза, Научни студио** и многе друге.

Стизала су и највиша признања на престижним домаћим и страним смотрема: **Резус фактор** Драгана Јевтића, Гран-при на Фестивалу медицинских филмова у Варни, **Уместо кристалне кугле** на Берлинском фестивалу При футура, **Чаробњак пренапрегнутог бетона** Војислава Чолановића, **Говор и протеза** Верославе Тадић, **Маслина – дрво које значи и Други закон термодинамике** Александра Спасића. **Човек и рад, Речник живота и Лепенски вир** су емисије које су донеле награде са фестивала на Бледу. Већину ових емисија режирани су Јелашин Синовец, Драгутин Костић, Милена Мирковић и Мирјана Кесер.

Пред крај 20. века, упркос све скромнијим продукционим могућностима које су условила бурна политичка времена на нашим просторима и економска криза, Научна редакција је наставила да послуша ритам развоја светске науке и да кључне промене у различитим доменама науке коментарише уз помоћ домаћих стручњака. Не одустајући од мисије популаризације научних истраживања, савремених достигнућа и научне традиције настале су серије: **Радост сазнања, Ex libris, НИТ (Наука и Технологија), Археометалургија, Чуvari традиције, Етнолошки записи, Научни форум, Који прозор да отворим, Научни лексикон, Археолошко лето, XX век, Историја српске археологије ...** И поред бројних тешкоћа, до почетка 21. века Научна редакција постала је најтрофејнија редакција у историји ТВ Београд.

Награде су наставиле да се нижу и после 2000. године, највише у домену етнолошког телевизијског филма који има завидну традицију у Научном програму (Гран-при фестивала „Златни пастир“ 2004, Специјално

The first series made and broadcasted by the newly-formed Editorial Board in 1970 was **Science 70**. It had 11 45-minute episodes. The editors were Ilja Slani, Aleksandar Đulejić and Dragan Jevtić. It was soon succeeded by series **Modern World, Encyclopedia, Diagnoses, The Future that already started, Horizons, 30 Days in Science, The Last Oasis, Scientific Studio** and many others.

Soon there were numerous highest acknowledgements at prestigious local and international festivals: **Rhesus Factor** by Dragan Jevtić, Grand-Prix at the Medical Film Festival at Varna, **Instead of a Crystal Ball** at the Berlin Festival Prix futura, **The Wizard of Prestressed Concrete** by Vojislav Čolanović, **Speech and Dentures** by Veroslava Tadić, **Olive – the Tree with a Meaning and The Second Law of Thermodynamics** by Aleksandar Spasić. Programs **Man and Work, Dictionary of Life and Lepenski Vir** earned awards at the festival in Bled. Most of these programs were directed by Jelašin Sinovec, Dragutin Kostić, Milena Mirković and Mirjana Keser.

At the end of the 20th century, in spite of the ever decreasing production opportunities due to the economic crisis and the turbulent political periods in our region, the Scientific Program Editorial Board continued to listen to the rhythm of global scientific development and comment on the key changes in various scientific domains with help of the local experts. Never abandoning the mission of popularizing the scientific research, modern achievements and scientific tradition, it produced series such as: **Joy of Learning, Ex Libris, NIT (Science and Technology), Archaeometallurgy, Guardians of Tradition, Ethnological Records, Scientific Forum, Which Window to Open, Science Lexicon, Archeological Summer, XX century, History of Serbian Archeology...** In spite of numerous difficulties, by the beginning of the 21st century the Scientific Program Editorial Board amassed the greatest number of trophies in the history of TV Beograd.

The awards kept coming after 2000 as well, mostly in the domain of ethnological TV film, which has a reputable tradition within the Science Program (Grand-Prix of Festival “Golden Shepherd” 2004, Special recognition –

признање – ФЕТЕФ 2006, Прва награда – Златна букуља 2007, Прва награда за најбољу етно-серију Златна букуља 2008. и др.), али и у области нових технологија, чији је убрзани развој почео да утиче на све аспекте живота и рада савременог човека (Гран-при за изузетан допринос примене ИЦТ 2004, Инвент диплома – златна медаља са ликом Николе Тесле 2004, Посебно признање за најбоље остварење у области ИЦТ – Дискоболос 2009. и др.). Осим награда, за емисије Редакције научног програма стизале су дипломе и повеље (БОСИ ФЕТЕФ за најбољу телевизијску емисију 2010, ФИЛМСКО БДЕЊЕ ДУШЕ 2011, Повеља за посебан допринос медијској афирмацији наслеђа Михајла Идворског Пупина 2011 и др.).

Стасала је нова генерација уредника која се прилагођавала брзим технолошким променама у начину продукције телевизијског програма непрестано истражујући нове медијске форме које комуницирају са савременим гледаоцем. Покренути су нови серијали, организоване емисије такмичарског карактера, остварене копродукције: **Иновације – корак даље, Научни кафе, Добро је знати, Кућа науке, Нове технологије у образовању, Наука у покрету, Декодираније науке, Јестива историја, Од пигмента до концепта, Одгонетање тела, Српски санитар у Великом рату, Савин врт и многе друге.**

Редакција научног програма наставила је мисију популаризације науке и очувања традиције у новом медијском окружењу, искорачујући из крутих тематских оквира, повезујући научна и технолошка сазнања са културом, уметношћу и образовањем. О томе сведоче серијали у припреми: **Суперхероји медијске писмености, Од плуга до дигиталне фарме, ТВ хемија** и друге. Јер, без обзира на који начин се програм производио и пласирао, да ли преко различитих мобилних уређаја, видео платформи, телевизије на захтев или на традиционалан начин, пут до гледалаца води кроз квалитетан и занимљив садржај, добро испричану причу, јасно објашњен и најсложенији научни проблем, као и пре више од пола века.

FESTEF 2006, First Prize – Golden Bukulja 2007, First prize for the best ethno-series Golden Bukulja in 2008 etc.), but also in the field of new technologies, as their accelerated development started to influence all aspects of life and work of modern persons (Grand-Prix for exceptional contribution of implementation of ICT 2004, Invent diploma – golden medal with profile of Nikola Tesla 2004, Special recognition for best work in field of ICT – Discobolus 2009 etc.). In addition to prizes, the programs of Scientific Program Editorial Board also brought diplomas and charters (BOSI FEST for the best TV show in 2010, FILM WAKE 2011, Charter for special contribution to media affirmation of heritage of Mihajlo Idvorski Pupin 2011 etc.).

A new generation of editors rose through the ranks, adapting to the fast technological changes in forms of TV program production and constantly searching for new media forms that communicate well with the modern viewer. New series have started, competition-type shows were organized, co-productions were made: **Innovations – a Step Forward, Science Café, It is good to know, House of Science, New Technologies in Education, Science on the Move, Decoding Science, Edible History, From Pigment to Concept, Unraveling the Body, Serbian Ambulance in the Great War, Sava’s Garden** and many others.

The Scientific Program Editorial Board has continued its mission of popularizing science and preserving tradition in the new media surroundings, stepping outside of the rigid topic framework, connecting the new scientific and technology knowledge with culture, art and education. New series are therefore prepared: **Superheroes of Media Literacy, From Plough to the Digital Farm, TV Chemistry** etc. as regardless of the way in which the program is produced and broadcasted, through various mobile devices, video-platforms, on-demand television or in the traditional way, the path to the viewers leads through the high-quality interesting content, well-told story, clearly described and most complex scientific issue, just as it did more than half a century ago.

Представљање Друштвеног центра „Кров“

Реља Пекић

Друштвени центар „Кров“ настао је као заједница три удружења из Београда са друштвено-хуманистичким карактером: Центра за визуелну антропологију – ВАЦ, Центра за етномузиколошке делатности – ЦЕД и Колектива „Византроп“. Нови друштвени центар у Краљице Марије 47 код Вуковог споменика у Београду намењен је свима онима који би желели да се упознају са антропологијом, етномузикологијом, визуелном антропологијом и документарним филмом и фотографијом, али и интердисциплинарним приступом у уметности и друштвеним наукама.

Публика ће имати прилику да се упозна са научним ангажманом организација који је фокусиран на едукацију и истраживачки рад, након чега ће чланови Друштвеног центра „Кров“ отворити дискусију о потенцијалима визуелне антропологије као методе социјалне интервенције у друштву.

Пројекција радова Дигиталне школе аутоетнографије

Дигитална школа аутоетнографије (ДШАЕ) настала је као аутентични одговор младих друштвених научника и уметника окупљених око Друштвеног центра КРОВ на пандемију вируса КОВИД-19 и друштвене појаве које ову пандемију прате. Ономогућени да наставе са планираним активностима у вези са вишегодишњим пројектима локалне и интернационалне Школе визуелне антропологије (ШВА), чланови београдског Центра за визуелну антропологију (ВАЦ), у сарадњи са својим колегама из Колектива „Византроп“ и Центра за етномузиколошке делатности (ЦЕД), осмислили су овај интердисциплинарни дигитални курс.

Прва Дигитална школа аутоетнографије са темом „Pan(dem)ic“ одржана је у мају и јуну 2020. године. Окупила је седам учесника из Сједињених Америчких Држава, Мексика, Данске, Костарике, Италије, Грчке и Мађарске. Многе од учесника пандемија затекла је далеко од куће; неке је натерала да се кући врате. Њихови радови биће представљени у оквиру фестивала.

Интердисциплинарни курс ДШАЕ креиран је са претпоставком да су појединачна искуства у оваквој кризи веома слична, без обзира на међусобне културалне разлике. Аутоетнографија нуди могућност артикулације сопствене ситуације поштујући прописане и препоручене дистанце, те на овај начин може помоћи учесницима да превазиђу емотивне и менталне изазове проузроковане до сада непознатом кризном ситуацијом. Материјал нема само терапеутску сврху, иако је она од велике важности, већ представља и важан траг, документ о пандемији, њеним психолошким и друштвеним последицама, за садашње и будуће истраживаче, уметнике и друштвене актере.

Видео предавања стручњака из области антропологије, етномузикологије, сензорне етнографије, филма, фотографије, мултимедије, студија перформанса и психологије омогућавају учесницима различите увиде у теме и изазове аутоетнографије. Уз видео предавања и препоручену литературу учесници развијају сопствене теме, које затим обрађују са менторима. Мале групе омогућавају бољу размену и лакши индивидуални рад, те се поред менторства инсистира и на комуникацији међу самим учесницима кроз фидбек-сесије и упитнике. Ово се показало као веома успешан метод и допринело је заинтересованости и мотивацији учесника, те самим тим и стварању осећаја заједништва у дигиталној сфери – ефекат који није лако постићи.

Presenting the Social Center “Krov”

Relja Pekić

The Social Center “Krov” appeared as a cooperative of three associations with social-humanistic character based in Belgrade: Center for Visual Anthropology – VAC, Center for Ethno-musicological activities – CED and Collective “Vizantrop”. The new social center at address Kraljice Marije 47, near Vukov Spomenik in Belgrade, brings together all those who would like to know more about anthropology, ethnomusicology, visual anthropology and documentary film and photography, as well as the interdisciplinary approach to art and social sciences.

The audience will have an opportunity to learn about the science activity of these organizations, focused on education and research work, and after that the members of Social Center “Krov” will moderate discussion on potentials of visual anthropology as a method of social intervention within a society.

Screening the works by the Digital School of Autoethnography

The Digital School of Autoethnography (DŠAE) appeared as an authentic response to the pandemic of virus-caused disease COVID-19 and the social phenomena accompanying the pandemic by the young artists and social science majors gathered around the Social Center KROV. Unable to continue their planned activities regarding the ongoing projects at the local and international School of Visual Anthropology (ŠVA), the members of Belgrade-based Center for Visual Anthropology, in cooperation with their colleagues from Collective “Vizantrop” and Center for Ethno-musicological Activities (CED), have developed this interdisciplinary digital course.

The first Digital School of Autoethnography, with the topic “Pan(dem)ic” took place in May and June 2020. There were seven participants, from the USA, Mexico, Denmark, Costa Rica, Italy, Greece and Hungary. Many of the participants were locked far from home by the pandemic; some were forced to return home. Their works will be presented during the Festival.

The interdisciplinary course DŠAE was created around the idea that individual experiences in such a crisis are all very similar to each other, regardless of the cultural differences. Autoethnography provides an opportunity of articulating one’s own situation while respecting prescribed and advised distances, and in this way it may help the participants to overcome emotional and mental challenges caused by a previously unknown crisis situation. The purpose of the materials is not only therapeutic, although as such it is highly important, but also represents a valuable clue, a document on the pandemic, its psychological and social consequences, for researchers, artists and participants in social activities of the present and the future.

The video-lectures by experts in fields of anthropology, ethnomusicology, sensory ethnography, film, photography, multimedia, performance studies and psychology enable the participants to gain diverse insights into the topics and challenges of the autoethnography. Besides the video-lectures and recommended literature, the participants determine their own topics and then develop them further with help of their mentors. Small groups enable better sharing and easier individual work, so in addition to mentorship there is also obligatory communication among the participants through feedback sessions and questionnaires. This turned out to be a highly successful method that positively contributed to interest level and motivation of the participants, and therefore also to creating a feeling of togetherness in the digital sphere – an effect that is otherwise difficult to achieve.

Добривоје (1955 – 2020) и филмска задруга Пантелића: између аматеризма, индигеног филма и аутохтоног визуелног израза српског сељаштва

Da se prošlost ne zaboravi, da budućnost pamti.

Добривоје и Добрила Пантелић

Проф. др Слободан Наумовић
Одељење за етнологију и антропологију
Филозофски факултет Универзитета у Београду

Увод

Добривоје Пантелић, неуморни видео-хроничар Рађевине, Подгорине, Јадра и Азбуковице, филмски стваралац који је дао самосвојан глас сељаштву Србије, од ове године није више са нама. Његово стваралаштво познато је свим посленицима етнографског филма у региону, као и публици многих фестивала на којима су његови филмови учествовали, а неретко и побеђивали. Његово име блиско је и телевизијској публици, која је имала прилике да бројне прилоге из продукције породице Пантелића гледа у оквиру многих емисија. Добривоје је међу емисијама издвајао *Жикину шареницу* због контакта са публиком, али би свакако требало поменути и *Трезор*. О Добривоју и његовој животној и филмској сапутници Добрили снимљено је и неколико репортажа, односно филмова (нпр. *Добривоје и Добрила...*, р. Владимир Перовић, 17 мин., БК Телеком, 1998, <https://www.youtube.com/watch?v=vUcmZbaoB8U>), који су додатно проширили глас о изузетним људима са села који снимају филмове. Најзад, у свом крају, Пантелићи су израсли у праве

Dobrivoje (1955-2020) and the film cooperative of Pantelić family: connecting amateurism, indigenous film and autochthonous expression of Serbian rural community

The past should not be forgotten, the future should be remembered.

Dobrivoje and Dobrila Pantelić

Prof. Slobodan Naumović, PhD
Department of Ethnology and Anthropology
Faculty of Philosophy, University of Belgrade

Introduction

Dobrivoje Pantelić, the tireless video-chronicler of Rađevina, Podgorina, Jadar and Azbukovica, film creator who gave the Serbian rural community its own voice, is no longer with us since this year. His opus is known to all followers of ethnographic film in the region, as well as the audience of numerous festivals where his films participated and were often awarded. His name is also familiar to the Serbian television audience, who had numerous opportunities to watch the reports produced by Pantelić family within various TV shows. Dobrivoje's first choice of shows was *Žikina šarenica* due to the direct contact with the audience, but *Trezor* is also worth mentioning. Dobrivoje and his life and film partner Dobrila were portrayed in several film reports and films (for example *Dobrivoje and Dobrila...* directed by Vladimir Perović, 17 min, BK Telekom 1998, <https://www.youtube.com/watch?v=vUcmZbaoB8U>) additionally spreading the word about these extraordinary village people who make films. Finally, Pantelić family

медијске звезде захваљујући томе што деценијама бележе обичајну традицију свог завичаја, чине је доступном издавањем видео дискова и постављањем на интернету, а у новије време и јавно приказују своје документарне и игрane приче из живота људи из Јадра и Рађевине у оквиру путујућег филмског фестивала, који сами организују и финансирају.

Па ипак, стваралаштво Пантелића још увек измиче јасном одређењу у домаћој визуелној антропологији. Најчешће се о њима говорило на начин на који су и сами волели да се зову – као о филмским аматерима. Међутим, такво решење носи са собом један број недостатака. У редовима који следе, настојаћу да укажем на нека од ограничења и понудим барем привремени оквир за размишљање о њиховом стваралаштву. Пре него што се пређе на тај задатак, потребно је да се у кратким цртама упознамо са људима чије дело настојимо да разумемо.

became real media stars in their area, as for many decades they were recording the custom tradition of their home area, making it available in CDs and Internet, and in more recent times the documentary and fiction stories from the life of persons from Jadar and Rađevina were also publicly presented within the traveling film festival that they were organizing and financing on their own.

However, creativity of the Pantelić family is still avoiding clear delineation within the local visual anthropology. They were most often referred to in the way they preferred themselves — as film amateurs. However, such a solution is deficient in a number of ways. In the following text I will try to present some of the limitations and offer at least a temporary framework for thinking about their creative opus. Before embarking on that task, we should first take a short look at the persons whose work we are trying to comprehend.

Добрила и Добривоје Пантелић / Dobrila i Dobrivoje Pantelić

Прилог за могућу аутобиографију: Како је настала филмска задруга Пантелића

У овом одељку прилажем у целини својеврсну колективну аутобиографију коју су ми Пантелићи љубазно уступили, на чему сам им од срца захвалан. Верујем да ће се у речима које следе, осим живописне повести, наћи и корисне смернице за даља размишљања:

Добривоје Пантелић рођен је 1955. године у селу Доње Брезовице, у близини Рађевог Камена. Добрила Пантелић рођена је 1956. године у селу Кржава, у близини Мачковог Камена. Оба села припадају општини Крупањ у Рађевини. По завршетку осмогодишње школе, Добривоје је желео да изучава фотографски занат. Отац му то није дозволио. Желео је да његов син постане ковач, да кује плугове и поткива волове. И, што би се данас рекло, дође до сукоба генерација. Отац неће што хоће Добривоје, Добривоје неће што отац хоће, и тако Добривоје остаде на селу, да обрађује и преврће рукама Рађевску иловачу, из које ништа не може да изникне. Кућа сиромашна, једна од најсиромашнијих у селу. Чувао је овце и краве ујутру и поподне, а оброк му је увек био парче проје и по њему пекмез од шљива, али без шећера. У току лета беру се гљиве по шумама и предају у задруге.

Тако једног дана Добривоје са својом мајком Машином, по обронцима брда Мишковац, највећег брда у селу, бере међедаре гљиве и мајка му каже: "Ти те гљиве одвој посебно, и када их продаш купи себе фармерке и патике, већ си се замомчио". Било је то када је Добривоје имао 17 година. Од зараде од гљива кренуо је пут Лознице да купи фармерке и патике, али уместо тога купи први фотоапарат *Смену 8*, и један црно-бели филм који се звао *Орво*. Када је дошао кући, апарат је сакрио у шталу, у јасле, одакле стока једе. Мајка га запита: "Јеси ли купио фармерке и патике". А он одговори: "Купио сам фотоапарат". Она викну оца: "Црни Војиславе, он стварно купио апарат", и почеше

the film collective of Pantelić family was formed

In this chapter I will include in its entirety a sort of collective autobiography kindly shared by the Pantelić family, for which I am grateful from my heart. I believe that the following words will include not only picturesque history but also valuable directions for further contemplations:

Dobrivoje Pantelić was born in 1955 in the village Donje Brezovica close to Rađev Kamen. Dobrila Pantelić was born in 1956 in village Kržava close to Mačkov Kamen. Both villages belong to the municipality of Krupanj in Rađevina. After completing the 8th grade, Dobrivoje wanted to study photographer's craft. His father did not allow it. He wanted his son to become a blacksmith, to forge ploughs and shoe oxen. And, as we would say today, there was a clash of generations. Father does not want what Dobrivoje wants, Dobrivoje does not want what his father wants, and it ends up with Dobrivoje remaining in the village, to till and turn over with his own hands the clay of Rađevina, from which nothing can grow. The house was poor, one of the poorest in the village. He spent his mornings and evenings in pasture with sheep and cows, and his everyday meal was a piece of cornbread with plum jam but without sugar. In summer, mushrooms are collected in the forest and sold to the cooperative.

So, one day Dobrivoje was picking some unusually large mushrooms with his mother Mašinka on the slopes of Miškovac, the largest hill in the village, and mother said: „Take these mushrooms separately, and when you sell them buy yourself a pair of jeans and some sneakers, you are already a proper young man." At the time Dobrivoje was 17. After selling the mushrooms he headed to Loznica to buy the jeans and the sneakers, but instead he bought his first camera *Smena 8* and some black-and-white film called *Orvo*. When he got home, he hid the camera in the barn in the mangers, from which the cattle feeds. Mother asked: "Have you bought yourself the jeans and the sneakers?" and he replied "I bought a camera." Mother called to

да га туку да убише бога у њему. Да није сакрио апарат, вероватно би био полупан.

Када се све то мало смирило, Добривоје поче да фотографише људе по селу. Нико од млађих није хтео да стане пред његов објектив, само старији људи. У томе је предњачила Добривојева баба Станија, која је волела да се слика. Да није било тих првих снимака, многи људи из села Доње Брезовице данас не би имали своје фотографије на надгробним споменицима. У то време у селу су се одржавала мобе, жетве, комидбе, прела. Домаћин позове Добривоја да, уместо да ради, он све то фотографише. И тако љубав према селу и обичајима постаје све већа и већа.

У то време Добрила у селу Кржави са својом мајком Видом чува овце, шиша вуну, преде и на разбоју тка дивне рађејевске ћилиме. Времена су пролазила, све до '77. или '78. године, када се Добривоје и Добрила срећу на једном вашару у Крупању. 1980. године праве свадбу, а 1981. године рађа им се син Милан. Од првих пара које је дете добило, купују нови фотоапарат *Кијев 205*. Почињу да сликају сеоска славља, свадбе, крштења, испраћаје у војску. У то време из Рађевине људи одлазе на рад у иностранство, у Аустрију, Немачку или Швајцарску. И када дођу на одмор донесу са собом видео-камере и видео-рикордере који су били одвојено, камера посебно, а трака посебно. Донесу код Добривоја и кажу: „Ево ти ово нека остане код тебе, знамо да то волиш да радиш, па нам сними нешто занимљиво из села да имамо шта да гледамо у туђини". Добривоје сними за њих, али сними и за себе. Цела породица је имала хектар сена, осушеног и почела да купи, али у суседном селу се баш тада одржавало слеме, обичај када се направи нова кућа и подигне кров да се позивају комшије на сав глас. Добривоје и Добрила оду и сниме то, а сено покисне, и тај дан се не покупи. Сви сељаци су се крстили више него што се данас крсте у цркви. Ајде што је Добривоје полудео, него што му је и млада полудела, оставише сено да покисне, а они одоше нешто да снимају. То није за њих,

father: "Poor Vojislav, he really bought a camera!" and they started beating the hell out of him. If he hadn't hid the camera, it would have probably ended up broken.

Once the situation calmed a bit, Dobrivoje started photographing people around the village. None of the younger ones wanted to stand in front of his lens, only the older persons. The most eager was Dobrivoje's grandma Stanija, who loved to have her photos taken. Without these first photos many people from the village Donja Brezovica would not have their photos at their cemetery monuments. At the time it was common for everyone to gather and help a member of the village at moba, harvest, grain extraction, or wool spinning. The host would ask Dobrivoje not to work himself but to take photos of participants. And his love toward the rural life and customs increased every day.

At the same time, Dobrila lived at village Kržava, working together with her mother Vida at tending and shearing sheep, spinning wool and then making beautiful Rađevina carpets on the loom. Time passed by until 1977 or 1978 when Dobrivoje and Dobrila met at a village fair in Krupanj. The marriage was in 1980 while their son Milan was born in 1981. The first money brought to the baby shower was used to buy a new camera *Kijev 205*. They started to take photos of village celebrations, weddings, baptisms, sending young men to the Army. At that time people would leave Rađevina and go abroad to work, to Austria, Germany or Switzerland. When they return for a vacation they bring with them video-cameras and video-recorders, which were separate, camera here and tape there. They bring these to Dobrivoje and say: "Here, let it stay here with you, we know that you like to do this, so make some interesting films from the village so we have something to watch when we are abroad." Dobrivoje takes some footage for them, but he also makes some for himself. The family owned a hectare of hay, which dried up and was ready to be baled, but at the next village over they had a slème ceremony, when a new house is built

то је за учене људе. Сено се касније осушило и покупило, а обичај, да није снимљен, био би заборављен.

Недуго после тога, *Јутарњи програм* недељом Телевизије Београд и један млад новинар, касније смо сазнали да се он зове Жика Николић, траже гледаоце који се баве аматерским снимањем, а желе да постану сарадници телевизије, да пошаљу своје радове. Добривоје и Добрила су послали свој први рад, жетва са српом пшенице у градини, облик мобе, и он буде објављен. И од тада све вртоглавом брзином крене, буду позвани у Таковску 10 у Београд, тамо им се објасни како и шта треба снимати и шта треба радити. Недуго затим, из Телевизије Нови Сад стиже позив од Светлане Парошки и Тање Бабовић да буду гости у њиховој емисији *Етнолошка казивања*. Гостујући уживо по први пут пред камерама, имали су страховиту трему да су мислили да устану и побегну из студија. Ту им Светлана и Тања објасне да се ово што они раде зове етнологија (а нису то пре знали), и да од овога може да се направи добар филм и пошаље на фестивале, нпр. у Кучево. По њиховом наговору послали су први филм “Последњи Кржавски кудељари”, причу о биљци кудељи од које се прави српско платно, и добили гранд при фестивала за аматере. На том фестивалу сретну Владимира Перовића, редитеља из Београда, и он им каже имате одличан доњи и горњи ракурс, тотал, средњи план, а Добривоје га пита: „Шта ти је то”, а он каже: „То је управо ово што ви радите”. Радиле су нешто, а нису знали да тако треба.

Данас имају више од 100 филмова, око 7000 сати снимљеног материјала о животу и обичајима народа западне Србије. У емисијама РТС објавили су више од 800 прича и велику захвалност дугују Жики Николићу. Данас Добривоје и Добрила имају двоје деце, сина и ћерку, који су ожењени и удати, петоро унучади, а већ су и унук Дијана и Тања пошле њиховим стопама – учествују у филмовима и добијају награде. Добривоје и Добрила једини су аматери са простора бивше Југославије који су добитници Плакете Југословенске кинотеке.

and the roof erected, so all the neighbors are called to come. Dobrivoje and Dobrila went and filmed the event, while their hay got in the rain and was not baled that day. All the villagers started crossing themselves more than they do today in the church. “It is OK that Dobrivoje went mad, but his bride went mad as well, they left the hay in the rain and went filming something. That is not for them but for schooled persons.” The hay later got dried again and was baled as planned, but if the event was not filmed it would be forgotten.

Soon after that, the *Sunday Morning Program* at Television Beograd, and a young journalist, we later learned that his name was Žika Nikolić, looked for viewers who were into amateur filmmaking and wanted to become associates of the television, so they should send in their work. Dobrivoje and Dobrila sent their first work, harvest with a sickle full of wheat, a form of moba, and it was published. Then everything started happening with breakneck speed, they were invited to Takovska 10 in Belgrade, where they were explained what and how to film and what to do. Soon after, an invitation comes from Svetlana Paroški and Tanja Babović from Television Novi Sad to be guests in their program *Ethnological narrations*. As they were in a TV studio in front of the cameras for the first time, they were so scared that it flashed their minds to get up and escape from the studio. Svetlana and Tanja explained that what they are doing is called ethnology (which they did not know beforehand) and that it may be used to make a very good film to be sent to festivals, for example to Kučevo. They were persuaded to send their first film “The last hemp workers from Kržava”, a story of the hemp plant used to make Serbian canvas cloth, and won the amateur Grand Prix at the Festival. There they met Vladimir Perović, a film director from Belgrade, and he told them that they had a great lower and upper angle, total, middle plan, and Dobrivoje asked “What is that?”, and he answered “Exactly what you are doing.” So they did something right without knowing.

Ка решењу загонетке, изокола

Како се из аутобиографске цртице види, Добривоје и Добрила нису прошли формалне филмске школе. Знања и вештине које су стекли, усвојили су сами, радећи на терену са камером. Волели су да истакну да су током времена добијали корисне смернице од колега и пријатеља из света филма и телевизије. Па ипак, остварени резултати су на првом месту били последица њиховог талента, истрајности и вере у своју визију. Иза Пантелића нису стајале велике продуцентске куће, научне институције или, како би они волели да кажу, држава. Пантелићи су своје филмове смишљали и снимали у свом завичају, а монтирали у својој кући, и о свом трошку. У том смислу, они би оправдано могли да се сматрају аматерима.

Са друге стране, чланови породице Пантелић годинама живе од свог сниматељског посла, првенствено оног дела који се тиче снимања свадби и сличних свечаности, и раде са полупрофесионалном, а у новије време и професионалном опремом. Такође, скорији радови сведоче о томе да они све темељније овладавају вештинама фотографског, сниматељског, монтажерског и других неопходних заната. Пантелићи свој посао обављају технички чисто, веома ефикасно и са лакоћом. Ако се на ствари гледа из тог угла, Пантелићи се не могу сматрати аматерима у правом смислу те речи. Они јесу били свесни разлика које су постојале између стваралаштва школованих филмских посленика и сопствених материјала, и нису их порицали, али никада нису сумњали у своје стваралаштво, и увек су веровали да њихов рад заслужује најбоље оцене. На својој Фејсбук страници истичу да су освојили више од 100 првих награда на различитим фестивалима у земљи и иностранству. Због чега су онда тако често истицали да су аматери?

Чини ми се да су, осим због чињенице да су заиста били самоуки, то наглашавали из још једног разлога. Наиме, Пантелићи су желели да скрену пажњу на то да филмски и телевизијски професионалци најчешће

Today they have more than 100 films and about 7000 hours of recorded material on folk life and customs in Western Serbia. More than 800 of their stories were included in RTS program and they are highly indebted to Žika Nikolić. Today Dobrivoje and Dobrila have two children, son and daughter, each married, and five grandchildren. Granddaughters Dijana and Tanja have followed in their footsteps — they participate in filmmaking and earn awards. Dobrivoje and Dobrila are the only amateurs from the region of Former Yugoslavia who were awarded the Plaque of the Yugoslav Film Archive.

Toward the solution of the puzzle, indirectly

As the autobiography note has shown, Dobrivoje and Dobrila had no formal film training. The skills and knowledge they acquired they learned on their own, working in the field with the camera. They liked to point out that they gradually got many useful pieces of advice from colleagues and friends from the world of film and television. However, their achieved results were primarily the result of their talent, persistence and faith in their vision. The Pantelić family was not backed by any large production firms, scientific institutions, or as they would prefer to say, the state. They imagined and then filmed their films in their local region and edited them in their own house and at their own expense. In that sense it would be completely justifiable to call them amateurs.

On the other hand, members of the Pantelić family have been living from their filming work for years, especially the part considering filming weddings and other festivities, and they work with semi-professional and lately even with professional equipment. Their more recent works are evidence that they are now increasingly mastering the skills of photography, filming, editing and other necessary craft trades. The Pantelić family does their work technically clean, highly efficiently and with ease. From that standpoint, Pantelić family cannot be

праве приче о људима различитим од себе по месту живљења, култури и погледу на свет – приче о странцима, или како би то антрополози волели да кажу, о *Другима*. Пантелићи су, пак, снимали живот какав и сами живе – живот обичних људи са села. Добривоје и Добрила су увек наглашавали да су на првом месту припадници културе коју снимају, дакле српски сељаци, а потом и чувари сопствене традиције. Уосталом, мото њихове продукцијске куће је „Да се прошлост не заборави, да будућност памти”. Они су, дакле, себе видели и као људе са мисијом, чији је задатак бележење и чување сопствене културе. У антрополошкој литератури такви делатници називају се *двоструким инсајдерима*, односно *двоструким припадницима* (Naumović, 1998). У скорије време, сличне иницијативе јављају се и у области филма и медија. У домену визуелне антропологије на англосаксонском говорном подручју су се за стваралаштво упоредиве врсте усталили изрази *староседелачки* или *домородачки филм*, односно *филм првих нација* (Indigenous cinema; Aboriginal cinema; First Nation cinema). За сличан искорак у области медија ушао је у употребу израз староседелачки, односно домородачки медији (Indigenous media; Ginsburg 1991). Присутна су и другачија решења, попут обједињујућег термина *постколонијални аутохтони етнографски филм и медији* (Borjan 2013, 137-213).

Веома је изазовно упустити се у мисаони опит у оквиру кога би модел *староседелачког* или *домородачког* филма био примењен на случај филмске задруге Пантелића. Тада би било замисливо да се израз *аматерски филм* замени одредницом *староседелачки*, односно *домородачки филм*. Па ипак, очигледно је да би усвајање поменутих одређења носило би са собом тешкоће теоријске и емпиријске природе. На првом месту, друштво у коме Пантелићи стварају није *досељеничко друштво* (settler society), нити његову динамику одликује *досељенички колонијализам* (settler colonialism; Wolfe 1999, Belich 2009). У њему (већ дуго) не постоји управни слој који води порекло из географски и културно другачијих средина, и који је у неком тренутку историјског развоја себе наметнуо за

considered amateurs in the true sense of that word. They were aware of the differences that existed between the artwork by schooled filmmakers and their own materials and never denied them, but they also never doubted their work and always believed that it deserves the best marks. At their Facebook page they proudly showed that they won over 100 first prizes at various festivals both in this country and abroad. Then why did they so often stress that they were amateurs?

I think that, in addition to the fact that they really were self-taught, they emphasized this for another reason. They wanted to bring to light the fact that film and television professionals most commonly make stories on people different from themselves, based on residence, culture and worldviews — stories about strangers, or as anthropologists would like to say, stories about the *Others*. Pantelić family, on the other hand, filmed the life they lived — life of ordinary rural folks. Dobrivoje and Dobrila always announced that they are primarily members of the culture they were filming, the Serbian peasants, and then also guardians of their own tradition. After all, the motto of their production house is “The past should not be forgotten, the future should remember”. Therefore, they also saw themselves as people with a mission, whose task was recording and conservation of their own culture. In the anthropological literature they would be called *double insiders* or *double members* (Naumović 1998). In recent times similar initiatives appeared in film and media. In the domain of visual anthropology in Anglo-Saxon language region, works of comparable type are called *indigenous* or *aboriginal cinema*, or *First Nation cinema*. In the field of media, the similar term was named *indigenous media* (Ginsburg 1991). There are also some other solutions, such as the umbrella term *postcolonial autochthonous ethnographic film and media* (Borjan 2013, 137-213).

It is a great challenge to embark on a thought experiment where the model of *indigenous* or *aboriginal* film would be applied to the case of Pantelić film cooperative.

господара на основу сопствене претпостављене расне, верске и цивилизацијске супериорности. Такође, није присутан сукоб између изворне културе староседелца (Indigenous culture; Aboriginal culture; First Nation culture) и културе досељеничких елита (settler elites), у кључним областима језика, система вредности, религије, погледа на свет и животних стилова. Најзад, не постоје ни озбиљни спорови око права коришћења територија, ресурса, елемената културе и општег друштвеног положаја потчињених староседелца, који се у досељеничким друштвима од скора регулишу комплексом *права староседелца* (indigenous rights). Чињеница да је у нашем случају тешко наћи оправдање за употребу модела *досељеничког друштва* отежава и покушај примене одреднице *староседелачки* или *домородачки филм* у домаћем окружењу. Мада се на просторима Балкана у оквиру сукоба ривалских националистичких пројеката често потезе аргумент староседелачких и историјских права, политички образац националне државе коме теже многи локални политички пројекти не познаје категорије староседелца, домородаца или првих нација, у смислу у коме се ти појмови користе у досељеничким друштвима. Нешто слично би се могло рећи и поводом покушаја да се локално примени одредница *староседелачки*, односно *домородачки медији* (indigenous media), коју је заговарала Феј Гинсбург (Ginsburg 1991). Тим изразом скреће се пажња на широки круг модерних електронских средстава комуникације које староседелачке популације у новије време покушавају да користе у заступању својих интереса и чувању свог наслеђа, као и на значајне могућности које се при томе отварају (Ginsburg 1991; Brujić and Milenković 2014; Valentinčić-Furlan ed. 2015).

Направимо сада још један мисаони оглед и покушајмо да применимо модел староседелачких медија на делатност филмске задруге Пантелића. Пантелићи, наиме, имају своју медијску кућу, филмску продукцију „Три-Д: Обичаји Рађевине”, која сада окупља три генерације чланова породице (Добрила и Добривоје; снаја Сандра и син Милан; унук Дијана и Тања). Кућа је

Then it would be possible to replace the term *amateur film* with the term *indigenous* or *aboriginal film*. However, it is obvious that adoption of these distinctions would carry difficulties of theoretical and empirical nature. First, the society in which the Pantelić family is creating is neither a *settler society* nor are its dynamics determined by *settler colonialism* (Wolfe 1999, Belich 2009). For a (very) long time it lacked the governing stratum originating in geographically and culturally different environments which at some moment during the historical development has risen to the place of master due to its own presumed racial, religious and civilizational superiority. There is also a lack of conflict between the original culture (Indigenous culture; Aboriginal culture; First Nation culture) and the culture of settler elites in the key areas of language, value systems, religion, world views and lifestyles. Finally, there is also a lack of serious disputes on rights on territory use, resources, cultural elements and overall social position of subordinate natives, which in settler communities have recently been regulated by a complex of indigenous rights. The fact that in our case it is difficult to find any justification in using the model of *settler society* is also hindering use of terms *indigenous* or *aboriginal cinema* in our environment. Although the argument of indigenous and historical rights is often used in Balkan region during the clashes of rival nationalist projects, the political pattern of a national state which is considered the end goal of many local political projects does not recognize the categories of indigenous, aboriginal or first nations groups in the form which is used in settler societies. Something similar may be deduced regarding the attempt to use the term of *indigenous* or *aboriginal media* at local level as suggested by Faye Ginsburg (Ginsburg 1991). This expression is highlighting a wide range of modern electronic means of communication, used recently by indigenous populations in order to represent their interests and preserve their heritage, as well as the significant possibilities opened by such activities (Ginsburg 1991; Brujić and Milenković 2014; Valentinčić-Furlan ed. 2015).

израсла у својеврстан микрорегионални центар за бележење, чување и дистрибуцију различитих врста дигиталних информација (вести, фотографија, снимака различитих врста приватних и јавних прослава, видео репортажа, филмова...). Пантелићи садржаје које распростиру у медијски простор Србије називају „истинитим причама из народа“. За себе кажу да „имају више од сто села у ногама“, и да су из скоро сваког од њих у дигитални етар пренели по неколико занимљивих људских прича. Мисаони експеримент нам показује да Пантелићи у великој мери остварују оно што је циљ пројекта *староседелачких*, односно *домородачких медија* — задобијање одлучујућег утицаја на обликовање јавне слике о сопственом идентитету и култури. Живећи прво у вишенационалној федерацији, која је прокламовала начела братства и јединства, а потом и у различитим облицима националне државе, која је начелно настојала да штити права свих својих грађана, Добривоје и остали Пантелићи ипак су морали непрестано да воде борбу за право да се чује и види оно што о културном стваралаштву српског села мисле сами сељаци. Посебно треба истаћи да је Добривоје друштвену групу којој је припадао и чију је културу заступао доживљавао као непривилеговани, а у извесном смислу и потчињени друштвени слој. При томе је, а то је можда и најважније, истрајавао на праву да сопствену културу прикаже на начин на који ју је видео он сам, као један од њених носилаца. Добривоје Пантелић се није либио да уђе у сукоб око тумачења сопствене културе са припадницима елита знања, попут етнолога и антрополога, који су иначе позвани да јавно изричу судове и тумачења по питањима народне традиције и културе. Био је спреман на полемику чак и онда када је изгледало да „струка“ располаже бољим аргументима. Веровао је да предност у послу тумачења културе треба да има онај који ту културу живи, а не онај који је познаје из друге руке. Када се ствари сагледају из тог угла, постаје јасно да има одређених нити које повезују мисије домородачког филма и медија са циљевима сеоске филмске задрге из Доњих Брезовица.

Let us make another thought experiment and try to apply the model of indigenous media on the activity of Pantelić film cooperative. The Pantelić family has its own media house, film production “Tri-D: Običaji Rađevine” (“3-D: Customs of Rađevina”), which now brings together three generations of family members (Dobrića and Dobrićević; daughter-in-law Sandra and son Milan; granddaughters Dijana and Tanja). It became a specific micro-regional center for recording, storing and distribution of various types of digital information (news, photographs, recordings of various types of private and public celebrations, video-reports, films...). The Pantelić family regards the content sent into the media space of Serbia as “true stories of the people”. They say that they have “more than a hundred villages in their feet”, and from almost each of them they took several interesting human stories to the digital cloud. The thought experiment shows us that Pantelić family is to a great extent fulfilling the main project goal of *aboriginal or indigenous media* — gaining a decisive influence in creating the public image on their own identity and culture. Living first in a multinational federation which proclaimed brotherhood and unity, and then later in various forms of nation-states that ostensibly protected rights of all their citizens, Dobrićević and other members of Pantelić family still had to be involved in a continuous struggle for the right to see and hear what the very peasants are thinking about the cultural creativity of Serbian rural areas. It is necessary to emphasize that Dobrićević perceived the social group to which he belonged and whose culture he represented as an unprivileged, and from a certain viewpoint also a subordinate social stratum. It is maybe the most important to note that he worked hard on his right to present his own culture in the way he saw it himself, as one of its bearers. Dobrićević never hesitated to challenge the interpretations of his own culture with representatives of “knowledge elite” such as ethnologists and anthropologists, who are otherwise the experts in publicly expressing judgements and

Можда је најважнија међу тим нитима она која доводи у везу сукоб између староседелачке и колонијалне досељеничке културе у првом случају, и сукоб између потчињене сеоске и елитне урбане културе надређених слојева у другом случају. Из таквих сукоба настала је, каснијим залагањима, свест о потреби заштите посебних права припадника староседелачких народа, али и заштите права стваралаца и носилаца традиционалних култура у модерним демократским друштвима (Миленковић, 2016). Тиме је учињен корак ка неопходном политичком компромису у сукобу око импликација културних разлика. Позитивне последице тог корака видљиве су у појединим постколонијалним друштвима, попут Канаде или Аустралије. У нашем друштву се још ради на обезбеђивању правних и других услова да се учини сличан корак. Добривоје Пантелић није, дакле, био само хроничар једне посебне врсте културе. Он је био и борац за равноправно место које би друштвени слој коме припада и његова изворна култура морали да имају у политичкој заједници, ако она заиста жели да буде вођена идеалима демократије и владавине права (Брујић и Миленковић 2014).

Шта се може закључити из управо извршених мисаоних опита? Прво, можда је имало смисла говорити о Пантелићима као о аматерима на почетку њихове каријере, али за то одавно нема више оправдања. Друго, за аналогију са досељеничким друштвима и постколонијалном ситуацијом, као и за очекивања да модели староседелачког филма и староседелачких медија могу да баце одлучујуће светло на домаћу ситуацију нема довољно основа. Логике друштвених ситуација се и сувише разликују да би поменути модели могли бити непосредно примењени у домаћој ситуацији. Треће, поређење је указало на неке занимљиве сличности. У оба случаја приметан је раскорак, па чак и сукоб између култура потчињених и доминантних друштвених слојева. У оба случаја постоји изражени интерес припадника потчињених слојева да се боре за право да сами представљају и тумаче сопствену културу у широј јавности. У оба случаја, борба се тиче права која

interpretations on matters of folk traditions and culture. He was ready for debating even when it looked that the “experts” had better arguments. He believed that the advantage in culture interpretation should be given to the one who lives that culture and not the one who has only second-hand knowledge. From that standpoint it is clear that there are certain threads connecting the missions of aboriginal film and media and the goals of rural film collective from Donje Brezovice.

Maybe the most important among these threads is the one connecting the conflict between the aboriginal and colonial immigrant culture in the first case and the conflict between the subordinate rural and elite urban culture of higher social strata in the second case. Later such conflicts led to the appearance of awareness on the need for protecting the special rights of members of indigenous peoples, as well as the protection of rights of creators and bearers of traditional cultures in modern democratic societies (Milenković, 2016). Thus a step was made toward the necessary political compromise in the conflict around implications of cultural differences. Positive consequences of that step are visible in certain postcolonial societies, such as Canada and Australia. Our society is still working on providing legal and other conditions for a similar step. Dobrićević Pantelić was therefore not just a chronicler of a special kind of culture. He was also fighting for the equal place that the social stratum he belongs and his original culture should have in the political community, if it really wanted to be governed by ideals of democracy and the rule of law (Brujić and Milenković 2014).

What may be concluded from the just conducted thought experiments? First, maybe it would make sense to call the Pantelić family amateurs at the beginning of their careers, but there has been no such excuse for quite a long time. Second, there is no sufficient ground for the analogy with immigrant communities and the postcolonial situation, or for the expectations that models of aboriginal film and indigenous media could cast a decisive light on our lo-

се темеље на званичном прихватању постојања аутохтоне староседелачке, а у другом случају аутохтоне народне, односно сељачке културе. У оба случаја, присутно је и уверење да у тој борби коришћење дигиталних медија може значајно да побољша коначан исход по потчињену страну (Brujić and Milenković 2014; Valentinčić-Furlan, ed. 2015). Најзад, друштвени положај и логику понашања главних актера је у оба случаја могуће описати моделом који нуди синдром двоструког припадника (Naumović 1998).

Чини ми се да има смисла предлог да се пракса којом се баве Пантелићи, до неког бољег решења, назове *изворно*, односно *аутохтоно народно филмско стваралаштво Србије*, а да се резултати те праксе збирно одреде као *аутохтоно нематеријално филмско културно наслеђе Србије*.

Покушај систематизације: изазов разврставања стваралаштва филмске задруге Пантелић

Када се сагледа богати опус филмске задруге Пантелића, приметно је да су се они окушали у више изражајних форми: од теренских видео записа, кратких видео-белешки, интегралних снимака друштвених догађаја, серијала кратких филмова; краткометражних документарних филмова, дугометражних документарних филмова, све до дугометражних играних филмова. Све изражајне форме рађене су видео-технолојом, у почетку аналогном, а у новије време дигиталном.

Ако се примене неки од постојећих модела систематизације, на пример они које су понудили Бил Николс (Bill Nichols), Пол Хенли (Paul Henley) или Тони де Бромхед (Tony de Bromhead), могуће је уочити неке посебности стваралаштва филмске задруге Пантелића. На првом месту, приметан је јак утицај различитих форми ТВ новинарства — у њиховом стваралаштву веома су заступљене форме вести, репортаже и интервјуа. Тврдња добија своју визуелну потврду у чињеници да је у њиховим материјалима често у кадру присутан

cal situation. The logical flows of social situations are so different that these models cannot be directly applied in our case. Third, the comparison did point out some interesting similarities. In both cases there is a mismatch and even clash of cultures between the subordinate and dominant social groups. In both cases there is a pronounced interest of members of subordinate groups to fight for their right to represent and interpret their own culture for the general public. In both cases the fight is for the rights based on official acceptance of existence of autochthonous indigenous culture in one case and autochthonous folk or rural culture in the other case. In both cases there is also a belief that use of digital media in this battle may significantly tip the odds in favor of the subordinate side (Brujić and Milenković 2014; Valentinčić-Furlan, ed. 2015). Finally, the social position and logic in behavior of the main characters may be described in both cases by the model of double insiders (Naumović 1998).

It seems like a reasonable suggestion to, until some better solution appears, call the practice of Pantelić family *original or autochthonous folk film creativity of Serbia*, and that the results of that practice should be collectively known as *autochthonous intangible film cultural heritage of Serbia*.

An attempt at systematization: the challenge of classifying the creative work by Pantelić film cooperative

The overview of the rich opus of Pantelić film cooperative clearly shows that they tried several expressive forms: field video-recordings, short video-notes, integral recordings of social events, series of short films, short documentary films, feature-length documentary films, and even feature-length fiction films. All these forms of expression were recorded with video-technology, first analogous and recently digital.

Using some of the existing models of systematization, for example those offered by Bill Nichols, Paul Henley and

неко од Пантелића у улози новинара репортера са микрофоном у руци. Раније је у тој улози најче-шће био Добривоје, а данас Добрила. У такав ауторски приступ уклапају се елементи попут режираних сцена, вођења разговора са репортером у кадру, обраћања репортера у камеру, реконструкције догађаја, *voice-over* коментара, кратких монтажних резова и убацивања кадрова „за покривање“, а најзад и честог коришћења недијегетске музике. На основу набројених елемената могуће је препознати приступ који Николс одређује као *излагачки* (expository mode; Nichols 2017), а Хенли као *дидактички* (didactic; Henley 1985). Од подједнаке важности је још једна карактеристика која је приметна у материјалима које стварају Пантелићи. Ради се о доследном мешању документарних и играних структура, чиме настају *хибридне стилске форме* (de Bromhead 1996). Пантелићи том поступку у свом документаристичком стваралаштву прибегавају из више разлога — на првом месту како би реконструисали радње које су се дешавале у прошлости, или их из других разлога није могуће снимити у изворној ситуацији, али и из драматуршких разлога, како би допринели сугестивности сцена које приказују. Жеља да се реконструише емотивни набој догађаја приближава материјале које стварају Пантелићи *поетском* приступу (poetic mode; Nichols 2017). Комбинација хибридних форми и поетског приступа посебно погодује остваривању једног од најважнијих циљева које су себи поставили Пантелићи — приповедању аутентичних животних прича људи са снажним етичком поруком, коју су склони да потцртају свим расположивим изражајним средствима. Пантелићи су том циљу посвећени без обзира да ли се ради о чисто документарним, хибридним или играним формама. Испуњавање тог циља доживљавају као један од важних елемената своје мисије.

С друге стране, доследна употреба елемената који се повезују са *посматрачким* (observational mode), *рефлексивним* (reflexive mode), као и *перформативним* (performative mode) документаристичким формама ређе је заступљена у опусу Пантелића, мада и ту има

Tony de Bromhead, it is possible to determine some specific features of film art by Pantelić film cooperative. First, there is a visible strong influence of various types of TV journalism — their work includes very prominent forms of news, report and interview. This hypothesis is visually supported by the fact that their footage often includes one of the Pantelić family acting as a journalist-reporter with a microphone. At first this role was most often assigned to Dobrivoje and later to Dobrila. This author approach is matched by the elements such as staged scenes, conversations with the reporter shown in the scene, reporter talking directly to camera, reconstruction of events, voice-over comments, short editing cuts and adding “covering footage”, and finally common use of non-diegetic music. According to these elements it is possible to recognize the approach defined as *expository mode* by Nichols (Nichols 2017) and as *didactic mode* by Henley (Henley 1985). Another characteristic noticeable in materials created by the Pantelić collective is equally important. It is a consistent mixing of documentary and fictional structures, forming *hybrid stylistic forms* (de Bromhead 1996). There are several reasons why they are using this approach in their documentary work — first to reconstruct the events that happened in the past or are impossible to film in the original situation, but also due to dramaturgy reasons, in order to contribute to suggestiveness of depicted scenes. The desire to reconstruct the emotional charge of the events brings the materials created by Pantelić cooperative closer to the poetic mode (Nichols 2017). The combination of hybrid forms and poetic mode is particularly suitable for fulfilling one of the most important goals self-imposed by the Pantelić family — storytelling of authentic life stories of real people, with a strong ethical message, which they are readily underlining with all available means of expression. The Pantelić family is dedicated to that goal regardless whether they are working on purely documentary, hybrid or fiction forms. They see the fulfillment of that goal as one of the important elements of their mission.

On the other hand, consistent use of elements connected to observational, reflexive and performative modes

занимљивих и вредних искорака. Дуги кадрови који прате радњу током целог времена њеног вршења, ненаметљиво преношење атмосфере догађаја без уношења визуелних или вербалних објашњења, као и доследна ауторска решеност да се смисао приказиване радње или унутрашњег стања актера препусти на тумачење гледаоцу, не спадају у чешће заступљена изражајна средства у опусу Пантелића. Ова чињеница је важна због тога што се у неким срединама до пре неколико година етнографски филм скоро у потпуности поистовећивао са посматрачким приступом. На овом месту се отвара важно питање разлика између националних традиција у етнографском и документарном филму, али овде није могуће даље пратити тај мисаони ток.

Светиња, 20.27 мин, 2005, камера, сценарио и режија: Добрила и Добривоје Пантелић, монтажа: Милан Пантелић, Продукција: Обичаји Рађевине: Три-Д. Филм *Светиња* представља визуелни омаж вољу као сељаковом помоћнику и пријатељу, без кога за српску кућу некада није било живота. Беспрекорна фотографија, која подсећа на рад Томислава Пинтера у филму Анте Бабаје *Бреза*, чиста форма без играних структура, сразмерно дуги кадрови који прате радњу у отвореном простору села под снегом, као и одложено и веома сведено казивање наизглед приближавају овај филм изражајној форми посматрачког филма. Па ипак, исправније би било тражити узоре у југословенској документаристичкој школи шездесетих и седамдесетих, и њеној интелектуалистичкој и симболистичкој естетици, као и сличној поетици појединих аутора који су активни данас (В. Перовић). Наиме, ако се пажљиво анализује монтажна структура филма, поготово поједини украсни детаљи попут игре погледа ка и из прозора кућа или понављање кадрова санкања, постаје јасно да и дуги кадрови кретања волова кроз снег како би им било дато сено у центру села и донето назад кући, у ствари врше функцију естетизоване илустрације главне идеје коју доноси казивач у својој краткој нарацији — во је за српског сељака светиња. У том смислу, иако својим

in documentary form is less common in opus of Pantelić cooperative, although there are some interesting and valuable steps forward. The long shots following the narrative throughout the activity, unobtrusive transmission of atmosphere at the event without adding any visual or verbal explanation, as well as authors' determination to leave the meaning of presented activity or internal state of the participants to the viewer's interpretations, are not among the most frequent means of expression in opus of Pantelić cooperative. This fact is important because in some areas, until a few years ago, ethnographic film was almost completely identified with the observational approach. At this point, an important question of differences between national traditions in ethnographic and documentary film opens up, but it is not possible to follow this line of thought here.

Svetinja (Holy), 20.27 min, 2005, camera, screenplay and direction: Dobrila and Dobrivoje Pantelić, editing: Milan Pantelić, Production: Običaji Rađevine: Tri-D.

The film *Svetinja* is a visual homage to the ox as a peasant's assistant and friend, and without them there used to be no life in a Serbian home. Impeccable photography, reminiscent of the work of Tomislav Pinter in Ante Babaja's film *Breza*, pure form without feature structures, relatively long shots that follow the action in the open space of the village under the snow, as well as delayed and very reduced narration, seem to bring this film closer to the expressive form of observation film. However, it would be more correct to look for role models in the Yugoslav documentary school of the 1960s and 1970s, and its intellectual and symbolist aesthetics, as well as similar poetics of certain authors who are active today (V. Perović). Namely, if we carefully analyze the editing structure of the film, especially certain decorative details such as the game of looking at and from the windows of houses or repeated shots of sledding, it becomes clear that long shots of oxen moving through the snow to be given hay in the village center and brought back home, in fact perform the

визуелним својствима филм одудара од уобичајеног приступа који негују Пантелићи, он остаје веран њиховом филмском идеалу — приповедању прича са снажним и јасно вербализованом етичком поруком.

Вукосава, 14.44 мин, 2014, камера, сценарио и режија: Добрила и Добривоје Пантелић, монтажа: Милан Пантелић, Продукција: Обичаји Рађевине: Три-Д. *Вукосава* је пример чисто изведеног филмског портрета. Филм нас упознаје са отреситом казивачицом из села Осечине, која је у време снимања имала 81 годину. Вукосава прича своју животну причу, при чему је преплиће са певањем песама из доба своје младости: „Тако ти је у српскоме крају, много лепо као и у рају“. Вукосава говори о значају рада, уз који је успевала да заборави на све недаће и болове које је трпела, као и својој љубави према певању песама и игрању у колу. Те песме, које Вукосава пева слабашим мада још увек звонким гласом, неретко на духовит начин говоре о продору масовног друштва на село онога доба, и о породичним драмама које тај продор покреће. Тако сазнајемо следеће: „Дукати се не међу на цвеће, већ на цуру коју нико неће...“; али и: „Дао ми је виноград и грожђе, да га чекам док из војске дође...“. На ненаметљив начин, ефектним коришћењем мотива песме и певања, као и ручног рада, упознајемо се са још једном од невидљивих Петрија са нашег села, и са њеном унутрашњом снагом, истрајношћу и хумором са којим се суочавала са изазовима које је пред њу постављао живот. Нажалост, како Вукосава на крају каже: „Нема више...“

У гору, у воду, 15.17 мин, 2006, камера, сценарио и режија: Добрила и Добривоје Пантелић, монтажа: Милан Пантелић, Продукција: Обичаји Рађевине: Три-Д. *У гору, у воду* је изразити пример приступа који негују Пантелићи у приповедању аутентичних животних прича из краја. Пантелићи бирају приче са снажним етичком поруком коју настоје да потцртају филмским изражајним средствима која им стоје на располагању. Филм *У гору, у воду* представља хибриду форму у којој се преплићу аутентична казивања о

function of an aestheticized illustration of the main idea brought by the narrator in his short narration — the ox is sacred for the Serbian peasant. In that sense, although the visual properties of this film deviate from the usual approach nurtured by the Pantelić family, it remains true to their film ideal — storytelling with a strong and clearly verbalized ethical message.

Vukosava, 14.44 min, 2014, camera, screenplay and direction: Dobrila and Dobrivoje Pantelić, editing: Milan Pantelić, Production: Običaji Rađevine: Tri-D.

Vukosava is an example of a purely derived film portrait. The film introduces us to a sharp narrator from the village of Osečina, who was 81 years old at the time of filming. Vukosava tells her life story, intertwining it with singing songs from her youth: "It's so beautiful in the Serbian region, as beautiful as in paradise." Vukosava talks about the importance of work, which helped her succeed in forgetting about all the misfortunes and pains she suffered, as well as her love for singing songs and dancing the kolo dance. These songs, which Vukosava sings in a weak, though still sonorous voice, often speak in a witty way about the penetration of mass society into the village of that time, and about the family dramas that this infiltration initiates. This is how we find out the following: "Gold dukat coins are not placed on flowers, but on the girl whom no one wants", but also: "He gave me vineyards and grapes, to wait for him until he comes from the army". In an unobtrusive way, by effectively using the motives of song and singing, as well as handicrafts, we meet another of the invisible Petrijas from our village, and her inner strength, perseverance and humor with which she faced the challenges of life. Unfortunately, as Vukosava finally says: "No more..."

Beyond the Mounts, Beyond the Waters!, 15.17 min, 2006, camera, screenplay and direction: Dobrila and Dobrivoje Pantelić, editing: Milan Pantelić, Production: Običaji Rađevine: Tri-D.

Beyond the Mounts, Beyond the Waters! is a clear example of the approach nurtured by the Pantelić cooperative in telling authentic life stories from the region. The Pan-

породичној трагедији која се некада десила, обредним радњама које су учињене да би се избегле њене нежељене последице и натприродним последицама које су ипак проистекле из те трагедије, са играним структурама уз помоћ којих се наглашено дочарава драмски заплет. Радњу чини типична сеоска драма. После жестоке свађе и туче због брачног неверства, Милош се у афекту веша о грану старе крушке такуше, сахрањују га под крушком, жена му полуди од кајања и умре, рођаци спале крушку и пепео баце уз реку Јадар, а он после смрти као *обешењак* тера градоносне облаке од свог села. Филм комбинује слику у боји која говори о данашњици са црно-белом сликом којом се приказују сцене из прошлости, савремена казивања сељана о томе шта се некада давно десило са играним реконструкцијама ондашње породичне драме, али и обредних радњи сељана којима се терао град. Филм спада у оне са јасним наравоученијем: свађа води насиљу, насиље смрти, смрт греху, грех доноси казну која се мора искупити и у овом и у оном животу, а људи који су свему томе били сведоци обликују предања која настављају да утичу на судбине мештана чак и столећима после трагичног догађаја.

Међа, 47.08 мин, 2012, камера, сценарио и режија: Добрила и Добривоје Пантелић, монтажа: Душан Јошић, Продукција: Обичаји Рађевине: Три-Д. Филм *Међа* представља најсложеније и најпотпуније остварење ауторске концепције Добриле и Добривоја Пантелића. Ради се о фином ткању које преплиће поезију, књижевна дела, вести, новинске репортаже, полицијске извештаје, судску документацију, научна дела, локална предања и живу људску реч казивача. Те предлошке изговарају како локални глумци аматери, тако и прваци Народног позоришта, како мештани, тако и новинари, градећи заједно слојевиту и тегобну приповест о својеврсној негативној сељачкој културној традицији и менталитетском недостатку. Снажећи се међусобно, те силе терају људе са ових подручја да воде деценијске судске спорове, размењују псовке и клетве, потежу песнице, мотке, секире,

telić family chooses stories with a strong ethical message, which they try to underline with the film means of expression available to them. *The film Beyond the Mounts, Beyond the Waters!* is a hybrid form in which authentic stories about a family tragedy that once happened, ritual actions that were done to avoid its unwanted consequences and supernatural consequences that still resulted from that tragedy are intertwined, with fictional forms emphatically evoking the dramatic plot. The plot is a typical village drama. After a fierce quarrel and fight over marital infidelity, Miloš hangs himself on a branch of an old tree of takuša pear, he is buried under the pear tree, his wife goes mad with remorse and dies, his relatives burn the pear tree and throw the ashes into the Jadar River, and after his death he becomes a rascal who shoos away hail clouds from his village. The film combines color image that speaks of the present with a black-and-white image depicting scenes from the past, the contemporary villagers telling of what happened a long time ago with a playful reconstruction of the family drama, and simultaneously shows village rituals of shooping hail away. The film is one of those with a clear morale: quarrel leads to violence, violence to death, death to sin; sin brings punishment that must be redeemed in both this life and the next, and the witnesses create the legends that continue to influence the fate of local people even centuries after the tragic event.

Međa (The field border), 47.08 min, 2012, camera, screenplay and direction: Dobrila and Dobrivoje Pantelić, editing: Dušan Jošić, Production: Običaji Rađevine: Tri-D.

The film *Međa* is the most complex and complete realization of the author's concept by Dobrila and Dobrivoje Pantelić. It is a fine weave that intertwines poetry, literary works, TV news, newspaper reports, police reports, court documents, scientific works, local legends and the living human word of the narrator. These templates are uttered by both local amateur actors and the champions of the National Theater, both local villagers and journalists, building together a layered and painful story about a kind of negative peasant cultural tradition and deficiency of collective mentality. Strengthening each other, these forces lead people from these areas to decades of litigation, exchange-

ножеве и пушке, и рањавају, сакате или убијају једни друге, а све због сумануте жеље да једном комшији буде макар мало горе него оном другом. Као и у већини остварења у продукцији Пантелића, гледаоцу је у последњем делу филма понуђена катарза у виду приповести о проширеној породици у којој родбина и тазбина живи заједно у слози и љубави, без разликовања мог и твог, и са поруком да би и у целој Србији људи могли да се угледају на овај позитиван пример. Као што би могло да се очекује, веома је тешко одржати овако сложена структура у равнотежи. Глума је неуједначена, нека решења се не уклапају најбоље у укупну структуру, а наравоученије из стварног живота, иако по себи веома позитивно, делује усиљено и неуверљиво, поготову када се узму у обзир све туробне приповести које су претходно изнете. Па ипак, са свим недостацима, *Међа* представља снажну и опомињућу причу о разорним елементима српске сељачке културе, после које сваки гледалац остаје са горчином у души, и жељом да на неки начин допринесе превазилажењу приказаних мана. Управо то је у сржи мисије коју су себи поставили Пантелићи.

ing swear words and curses, pulling fists, sticks, axes, knives and rifles, and wounding, maiming or killing each other, all out of a crazy desire that one neighbor should have his life at least a little worse than the other one. As in most of Pantelić productions, the viewer is offered a catharsis in the last part of the film, in form of a story about an extended family in which relatives and in-laws live together in harmony and love, without distinguishing between mine and yours, and with the message that throughout Serbia people could emulate this positive example. As might be expected, it is very difficult to maintain such a complex structure in balance. The acting is uneven, some solutions do not fit best into the overall structure, and the morale of the real life, although in itself very positive, seems forced and unconvincing, especially when you take into account all the gloomy stories that were previously presented. Nevertheless, with all its shortcomings, *Međa* is a strong and warning story about the destructive elements of Serbian peasant culture, after which every viewer is left with bitterness in his soul and a desire to contribute in some way to overcoming the presented flaws. That is exactly the core of the mission that the Pantelić family set for themselves.

Литература / References

Belich, James. 2009. Replenishing the Earth. The Settler Revolution and the Rise of the Anglo-World, 1783-1939. Oxford: Oxford University Press.

Borjan, Etami. 2013. *Drugi na filmu: etnografski film i autohtono filmsko stvaralaštvo*. Zagreb: Hrvatski filmski savez.

Brujić, Marija and Miloš Milenković. 2014. Prospective Perspective: Visual Anthropology and/as Intangible Cultural Heritage in Serbia. *Narodna umjetnost* 51/1, 55–69.

de Bromhead, Tony. 1996. Looking Two Ways: *Documentary's Relationship with Cinema and Reality*. Aarhus: Intervention Press.

Ginsburg, Faye. 1991. Indigenous Media: Faustian Contract or Global Village? *Cultural Anthropology*, Vol. 6, Iss. 1, 92-112.

Henley, Paul. 1985. British ethnographic film: Recent developments. *Anthropology Today*, 1,1, 5-17.

Milenković, Miloš i Brujić, Marija. 2014. Prospective Perspective: Visual Anthropology and/as Intangible Cultural Heritage in Serbia. *Narodna umjetnost*, Vol. 51, No. 1, 55-69.

Миленковић, Милош. 2016. *Повратак наслеђу. Оглед из примењене хуманистике*. Београд: Досије студио и Филозофски факултет.

Naumović, Slobodan. 1998. Romanticists or Double Insiders? An Essay on the Origins of Ideologised Discourses In Balkan Ethnology. *Ethnologia Balkanica*, Vol. 2, 101-120.

Nichols, Bill. 2017. *Introduction to Documentary*. Third Edition. Bloomington: Indiana University Press.

Valentinčić-Furlan, Nadia (ed.). 2015. *Documenting and Presenting Intangible Cultural Heritage on Film*. Ljubljana: Slovene Ethnographic Museum.

46	Ако свих нас више нема	32	Напољу цветају наранџе
20	А сад сам мртав	62	Некоме своје
21	А сад се спушта вече	53	Није важно одакле сам
22	Асак	33	Нова ера
23	Бог заслужује кућу	34	Њена породица
24	Видети ел Аиун	35	Од земље
47	Воз који иде лагано	36	О соли и земљи, погребни ритуал
25	Гласови са острва	37	Отац Бајкал
48	Затворени свет Габора	38	Поново мрак
49	Зикр – дервишки верски обред из Скопља	39	Поред реке
26	И сутра је Ђурђевдан	40	Приче Кабо Коријентеа
27	Јахач ирваса	54	Решетари са Црвеног крста: век трајања у Београду
28	Капање на Крушевом Брду	55	Ропство
29	Кинаур, Хималаји	56	Светозар Страчина
30	Кодови предака	41	Силазак богиње
50	Конго зове	63	Твер Карели: бити или не бити?
60	Корени	57	Тишина – Гласови Лисабона
31	Крила Киргистана	42	У сну и на јави, цело село уметничко дело
51	Ламалера	43	Шта ако је Вавилон само мит?
61	Мејлови мојој млађој сестри		
52	Модни журнал Србије 2020		

- 30 Ancestral code
 33 A New Era
 22 Asak
 41 Avatara
 39 By the River
 50 Congo Calling
 38 Dark Again
 49 Dhikr – the dervish ritual in
 Skopje
 26 Djurdjevdan Is Yet to Come
 61 Emails to my Little Sister
 37 Father Baikal
 35 From the Land
 28 Game of Rings in Kruševo Brdo
 23 God Deserves a House
 34 Her Family
 46 If We Were All Gone
 53 It is not important where I
 am from
 29 Kinnaur Himalaya
 51 Lamalera
 20 Now I Am Dead
 36 Of Salt and Earth, a Funeral Ritual
 62 Ours
 32 Outside the Oranges are Blooming
 27 Reindeer Rider
 60 Roots
 52 Serbia Fashion Journal 2020
 55 Servitude
 57 Silencio – Voices of Lisbon
 54 Sivemakers from Red Cross: A
 Century of Existence in Belgrade
 40 Stories of Cabo Corrientes
 56 Svetozar Stracina
 42 The Dreams and The Reality,
 One Village One Piece of Art
 48 The Gabor
 47 The Light Footed Train
 21 Then comes the evening
 24 To see El Aaiun
 63 Tver Karelian: be or not?
 25 Voices from the islands
 31 Wings of Kyrgyzstan
 43 What if Babel was just a Myth?

- Аргентина / Argentina**
 38 Поново мрак / Dark Again
- Аустралија / Australia**
 39 Поред реке / By the River
- Босна и Херцеговина /
 Bosnia and Herzegovina**
 21 А сад се спушта вече /
 Then comes the evening
 28 Капање на Крушевом Брду /
 Game of Rings in Kruševo Brdo
- Бразил / Brasil**
 55 Ропство / Servitude
- Данска / Denmark**
 51 Ламалера / Lamalera
- Етиопија / Ethiopia**
 61 Мејлови мојој млађој сестри /
 Emails to my Little Sister
- Израел / Israel**
 23 Бог заслужује кућу /
 God Deserves a House
 41 Силазак богиње / Avatara
- Индија / India**
 39 Поред реке / By the River
- Иран / Iran**
 22 Асак / Asak
- Италија / Italy**
 25 Гласови са острва /
 Voices from the islands
 29 Кинаур, Хималаји /
 Kinnaur Himalaya
- Колумбија / Colombia**
 40 Приче за Кабо Коријентес /
 Stories for Cabo Corrientes
- Мађарска / Hungary**
 57 Тишина – Гласови Лисабона /
 Silencio – Voices of Lisbon
- Мексико / Mexico**
 60 Корени / Roots
- Немачка / Germany**
 20 А сад сам мртав / Now I Am Dead
 48 Затворени свет Габора /
 The Gabor
 50 Конго зове / Congo Calling

61 Мејлови мојој млађој сестри /
Emails to my Little Sister

Португал / Portugal

32 Напољу цветају наранџе / Out
side the Oranges are Blooming

57 Тишина – Гласови Лисабона /
Silencio – Voices of Lisbon

Русија / Russia

27 Јахач ирваса / Reindeer Rider

37 Отац Бајкал / Father Baikal

63 Твер Карели: бити или не бити?
/ Tver Karelian: be or not?

САД / USA

31 Крила Киргистана /
Wings of Kyrgyzstan

**Северна Македонија /
North Macedonia**

49 Зикр – дервишки верски обред
из Скопља / Dhikr – the dervish
ritual in Skopje

34 Њена породица / Her Family

Словачка / Slovakia

56 Светозар Страчина /
Svetozar Stracina

Словенија / Slovenia

24 Видети ел Аиун / To see El Aaiun

54 Решетари са Црвеног крста: век
трајања у Београду / Sivemakers
from Red Cross: A Century of Exis-
tence in Belgrade

Србија / Serbia

21 А сад се спушта вече /
Then comes the evening

26 И сутра је Ђурђевдан /
Djurdjevdan Is Yet to Come

52 Модни журнал Србије 2020 /
Serbia Fashion Journal 2020

32 Напољу цветају наранџе /
Outside the Oranges are Blooming

53 Није важно одакле сам /
It is not important where I am from

54 Решетари са Црвеног крста: век
трајања у Београду / Sivemakers
from Red Cross: A Century of Exis-
tence in Belgrade

42 У сну и на јави, цело село
уметничко дело / The Dreams
and The Reality, One Village One
Piece of Art

Украјина / Ukraine

27 Јахач ирваса / Reindeer Rider

30 Кодови предака /
Ancestral code

Француска / France

48 Воз који иде лагано /
The Light Footed Train

33 Нова ера / A New Era

35 Од земље / From the Land

43 Шта ако је Вавилон само мит? /
What if Babel was just a Myth?

Хрватска / Croatia

46 Ако свих нас више нема /
If We Were All Gone

25 Гласови са острва /
Voices from the islands

Црна Гора / Montenegro

62 Некоме своје / Ours

Шпанија / Spain

36 О соли и земљи, погребни ритуал
/ Of Salt and Earth, a Funeral
Ritual

40 Приче Кабо Коријентеса /
Stories of Cabo Corrientes

Издавач	Publisher
Етнографски музеј у Београду Студентски трг 13 Телефон + 381 11 3281-888 E-mail: info@etnografskimuzej.rs Website: www. etnografskimuzej.rs	Ethnographic Museum in Belgrade Studentski trg 13 Tel. +381 11 3281-888 info@etnografskimuzej.rs www. etnografskimuzej.rs
Главни и одговорни уредник	Editor in Chief
Тијана Чолак-Антић Поповић, директор	Tijana Čolak-Antić Popović, director
Уредник	Editor
Иван Максимовић	Ivan Maksimović
Техничко уредништво	Technical editors
Маша Перуничих	Maša Peruničić
Превод и лектура	Translation and copy-editing
Жељко Станимировић, Марија Крсмановић	Željko Stanimirović, Marija Krsmanović
Дизајн	Design
Тамара Ристановић	Tamara Ristanović
Тираж	Print run
150	150
Штампа	Printing
Чигоја штампа Београд, 2020.	Čigoja Štampa Belgrade, 2020.

Директор Фестивала / Festival Director

Тијана Чолак-Антић Поповић
директор Етнографског музеја у Београду
Tijana Čolak-Antić Popović
Director of the Ethnographic Museum in Belgrade

Извршни директор фестивала /**Executive Festival Director**

Саша Срећковић / Saša Srećković

Секретар Фестивала / Festival Secretary

Иван Максимовић / Ivan Maksimović

Координатори / Coordinators

Саша Срећковић / Saša Srećković

Иван Максимовић / Ivan Maksimović

Ана Новаковић / Ana Novaković

Теодора Радивојевић / Teodora Radivojević

Односи с јавношћу / Public Relations

Анита Панић / Anita Panić

Маша Перуничих / Maša Peruničić

Савет Фестивала / Festival Board

Проф. Др Слободан Наумовић /

Prof. Slobodan Naumović, PhD

Тамара Николић Ђерић /

Tamara Nikolić Djerić

Илија Церовић / Ilija Cerović

Александар Ердељановић /

Aleksandar Erdeljanović

Сузана Антић / Suzana Antić

Саша Срећковић / Saša Srećković

Тијана Чолак-Антић Поповић /

Tijana Čolak-Antić Popović

Техничка оператива / Technical support

VR Photo Team

In memoriam

Ово је година када нас је напустио Жељко Левнаић. Његовим одласком Фестивал је изгубио једног од свог најближих спољних сарадника, пожртвованог и поузданог, који је увек имао лепу реч за колеге. Нека му је вечна слава и хвала.

This year we lost our friend Željko Levnaić. With his departure the Festival was left without one of our closest external associates, dedicated and dependable man who always had only nice words for his colleagues. May he have eternal glory and praise!

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

791.229.2.091.4(497.11)"2020"(083.97)
791.229.2:39(100)"19/20"(083.97)

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ЕТНОЛОШКОГ ФИЛМА (29 ; 2020 ; БЕОГРАД)

[У гору, у воду] / XXIX међународни фестивал етнологског филма,
Етнографски музеј у Београду, [13-16. октобар 2020] ;
[уредник Иван Максимовић] ; [превод Жељко Станимировић, Марија Крсмановић]
= [Beyond the mounts, beyond the waters] / XXIX International Festival of Ethnological
Film, Ethnographic Museum in Belgrade, [13-16 October 2020] ; [editor Ivan Maksimović] ;
[translation Željko Stanimirović, Marija Krsmanović].
- Београд : Етнографски музеј = Belgrade : Ethnographic Museum, 2020 (Београд :
Чигоја штампа = Belgrade : Čigoja štampa). - 93 стр. : фотогр. ; 21 x 21 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Текст штампан двостубачно. - Тираж 150. -
Стр. 3-4: Реч уредника / Иван Максимовић. - Регистар.

ISBN 978-86-7891-135-4

а) Међународни фестивал етнологског филма (29 ; 2020 ; Београд) -- Програми

COBISS.SR-ID 22247689

ПРИЈАТЕЉИ ФЕСТИВАЛА /
FRIENDS OF THE FESTIVAL

Република Србија
Министарство културе и информисања

Етнографски музеј у Београду / Ethnographic Museum in Belgrade

Студентски трг 13 / Studentski trg 13

info@etnografskimuzej.rs

www.etnografskimuzej.rs

